

„DNB Latvijas barometra” apraksts

„DNB Latvijas barometrs” ir Latvijas iedzīvotāju noskaņojuma, viedokļu un attieksmes pret dažādiem sociāliem, ekonomiskiem u.c. jautājumiem pētījums, kurš ietver arī dažādu sfēru pazīstamu ekspertu vērtējumu un cēloņsakarību analīzi.

„DNB Latvijas barometrs” tiek veidots katru mēnesi, un tajā tiek pētītas konkrētā brīža aktuālākās norises. Paralēli katrā no aptaujām sabiedrībai tiek uzdots arī indikatoru jautājumu kopums, kas norāda uz vispārējā sabiedrības noskaņojuma izmaiņām.

Dati tiek iegūti SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi katru mēnesi tiek aptaujāti ne mazāk kā 1000 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā. Izlase ir reprezentatīva attiecībā pret ģenerālo kopumu. Pētījuma statistiskā kļūda kopējiem atbilžu sadalījumiem nepārsniedz + / - 3% robežas.

„DNB Latvijas barometra” Nr.75 satura rādītājs

Informācija par „DNB Latvijas barometru”	1
I DAĻA - INDIKATORI	
Kopējais sabiedrības noskaņojums	3
Tagadnes un nākotnes vērtējums	3
Kopējās situācijas attīstības vērtējums	4
Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums	4
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums	6
Iespēju atrast labu darbu vērtējums	7
Valdības darba vērtējums	7
II EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM	
Solvita Āboltiņa, Maranda Behmane, Dagmāra Beitnere - Le Galla, Margarita Dunska, Sandra Kalniete, Arnis Kaktiņš, Agnese Rutkovska, Andris Račs, Klāvs Sedlenieks	8
III DAĻA – GADA KOPSAVILKUMS UN PROGNOZES	
2014.gada izvērtējums un prognozes par 2015.gadu	13
Kurš pelnījis dāvanas, bet kurš – žagarus?	15
Uzskati par iekšējo un ārējo drošību Latvijā	22
IV DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI GADA KOPSAVILKUMU UN PROGNOZĒM	
Ivars Austers, Dagmāra Beitnere - Le Galla, Margarita Dunska, Sandra Kalniete, Arnis Kaktiņš, Līga Menģelsone, Artis Pabriks, Andris Račs, Agnese Rutkovska, Klāvs Sedlenieks, Raimonds Vējonis	24
PIELIKUMI	
Aptaujas tehniskā informācija	30
Aptaujā izmantotā anketa	31
Atbildes uz jautājumu „Kurš sabiedrībā pazīstams cilvēks par šogad paveikto no Ziemassvētku vecīša būtu pelnījis žagarus?”	34
Atbildes uz jautājumu „Un kurš šogad būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu?”	35

„DNB Latvijas barometra” Nr.75 vajadzībām veikto aptauju tehniskā informācija

Aptaujas dati iegūti pētījumu centra SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā laika posmā no 07.11.2014. līdz 23.11.2014. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās, tika aptaujāti 1002 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā.

I DAĻA – INDIKATORI

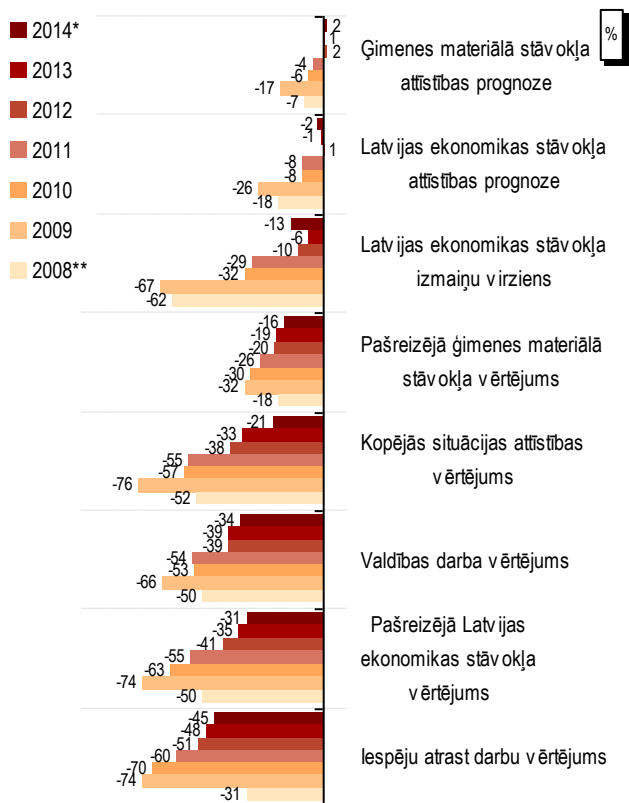
„DNB Latvijas barometra” Nr.75 galvenie rezultāti

- Novembra „DNB Latvijas barometra” dati liecina, ka iedzīvotāju noskaņojums ir uzlabojies, ja salīdzinām ar 2014.gada oktobri: Kopējā noskaņojuma indekss ir pakāpies no -22 oktobrī līdz -17 novembrī. Arī Tagadnes (oktobrī: -29, novembrī: -23) un Nākotnes (oktobrī: -1, novembrī: +2) vērtējumi novembrī ir bijuši optimistiskāki nekā pirms mēneša.
- Kopumā **2014.gadā sabiedrības noskaņojums** ir bijis mainīgs: pirmajos divos gada kvartālos indekss svārstījās no -23 līdz -18. 2014.gada augustā indekss bija nokritis līdz -26, bet kopš tā laika tas atkal turpina pieaugt un novembrī ir sasniedzis -17 atzīmi.
- Raksturojot pētījumā analizētos **apakšindeksus**, jāteic, ka novembrī vērojamā aina ir optimistiskāka nekā oktobrī: visi atskaitē ietvertie indeksi ir pakāpušies, salīdzinot ar rezultātiem pirms mēneša. Lielākie kāpumi novembrī ir vērojami kopējās situācijas attīstības vērtējumā (+14 punkti uz augšu), valdības darba vērtējumā (+8 punkti uz augšu) un Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējumā (+7 punkti uz augšu).
- Jāpiebilst, ka, līdzīgi kā 2013.gadā, **2014.gadā** salīdzinoši pozitīvāk vērtētās jomas bija Latvijas ekonomikas un ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes.

Mēneša laikā notikušās izmaiņas (10.2014.-11.2014.)	
KOPĒJIE INDEKSI	izmaiņas punktos
Kopējā noskaņojuma INDEKSS	↑ +5
Tagadnes vērtējuma INDEKSS	↑ +6
Nākotnes vērtējuma INDEKSS	↑ +3
APAKŠINDEKSI	izmaiņas punktos
Kopējās situācijas attīstības vērtējums	↑ +14
Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējums	↑ +4
Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums	↑ +7
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes	↑ +4
Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums	↑ +2
Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes	↑ +2
Darba izredžu vērtējums	↑ +1
Valdības darba vērtējums	↑ +8

Tabulā attēlotas mēneša laikā notikušās izmaiņas (starpība punktos) "DNB Latvijas barometra" ietvaros mēritajos indeksos. Visi indeksi var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi).

Indeksu vidējās vērtības: 2008.g - 2014.g. salīdzinājums

*2014.gadā vidējās vērtības aprēķinātas par laika posmu no 01.-11.2014.

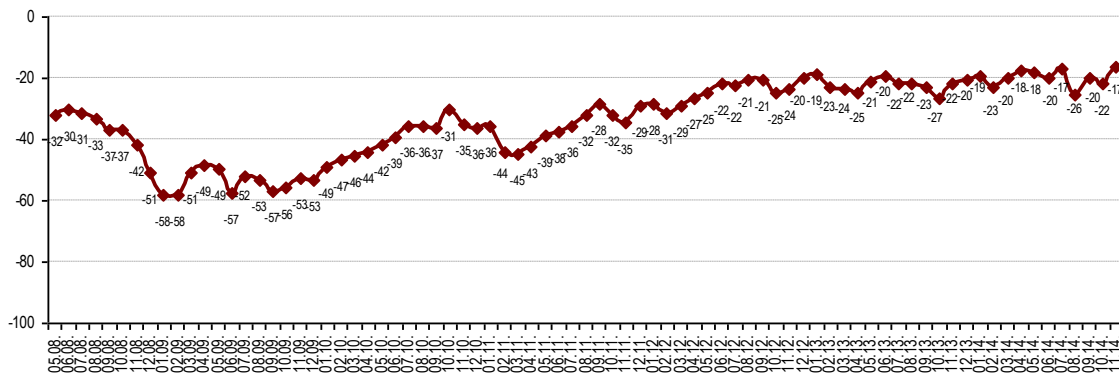
Visi respondenti **2008.gadā vidējās vērtības aprēķinātas par laika posmu no 04.-12.2008.

- Raksturojot gadu laikā iedzīvotāju noskaņojumā notikušās **pārmaiņas**, vērojams, ka kopumā kopš 2009.gada iedzīvotāji kļūst optimistiskāk noskaņoti un to vērtējumi pētījumā analizētajām jomām uzlabojas.
- Salīdzinot **2013. un 2014.gada rezultātus**, jāsecina, ka seši no astoņiem indeksiem 2014.gadā vērtēti atzinīgāk: iespēju atrast labu darbu vērtējums, Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējums, Valdības darba vērtējums, Kopējās situācijas attīstības vērtējums, Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums, Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognoze.
- Savukārt kritiskāki vērtējumi nekā pirms gada 2014.gadā sniegti Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozēm (2013.: -1, 2014.: -2) un Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virzienam (2013.: -6, 2014.: -13).

Kopējais sabiedrības noskaņojums

Kopējā noskaņojuma INDEKSS

Visi respondenti

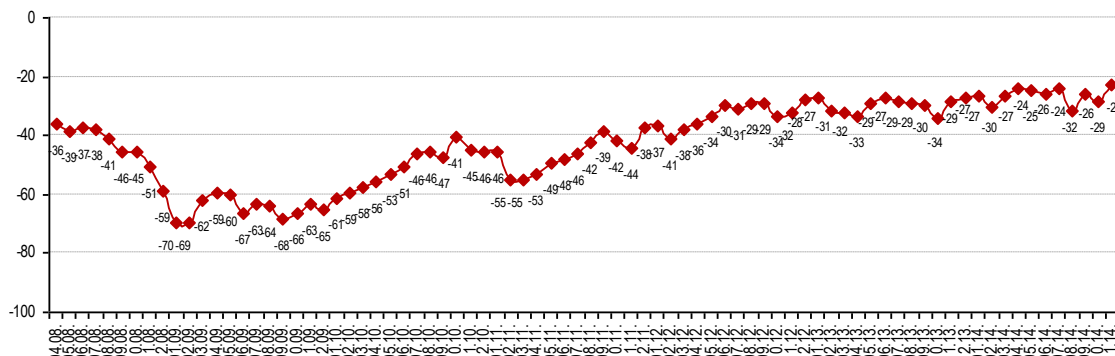

Saskaņā ar „DNB Latvijas barometra” Nr.75 datiem 2014.gada novembrī ir vērojama iedzīvotāju Kopējā noskaņojuma uzlabošanās. Salīdzinot ar oktobri, Kopējā noskaņojuma indekss ir pakāpies par pieciem punktiem (no -22 oktobrī līdz -17 novembrī). Pēdējo reizi tāds indeksa līmenis bija vērojams 2014.gada jūlijā.

Tagadnes un nākotnes vērtējums

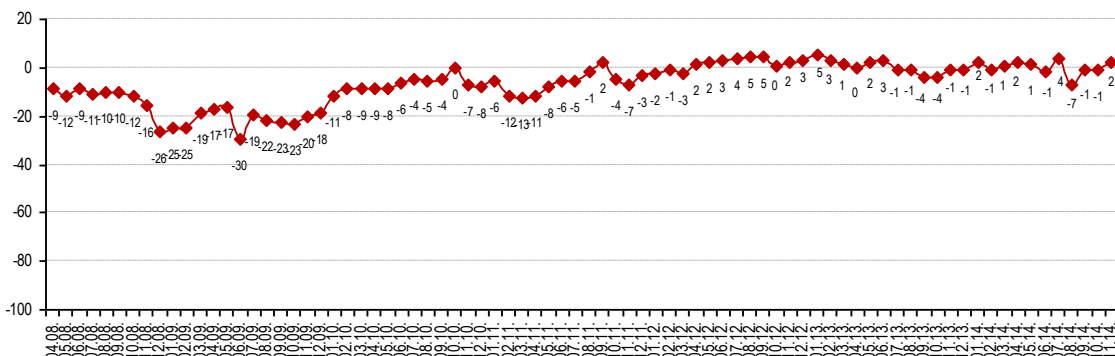
Tagadnes vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Nākotnes vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Šobrīd savā augstākajā punktā (11.2014.: -23) „DNB Latvijas barometra” pētījumu vēsturē ir Tagadnes vērtējuma indekss, kurš, salīdzinājumā ar oktobri, novembrī ir pakāpies par sešiem punktiem uz augšu (10.2014.: -29). Arī Nākotnes vērtējuma indekss 2014.gada novembrī ir pozitīvāks nekā oktobrī (10.2014.: -1, 11.2014.: +2).

Kopējā noskaņojuma indekss ir aprēķināts, balstoties uz „DNB Latvijas barometra” iegūtajiem rādītājiem par iedzīvotāju attieksmi pret kopējo situāciju Latvijā, valdības darbu, ekonomikas stāvokli un tā attīstības tendencēm, darba iespējām, kā arī iedzīvotāju materiālā stāvokļa pašvērtējumu. Kopējā noskaņojuma indekss ir iegūts no 8 apakšindeksiem, kas detalizētāk analizēti tālāk materiālā. Indekss var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi).

Tagadnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 6 apakšindeksiem (kopējās situācijas attīstības vērtējuma, pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma, ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena, pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma, darba izredžu vērtējuma un valdības darba vērtējuma indeksa).

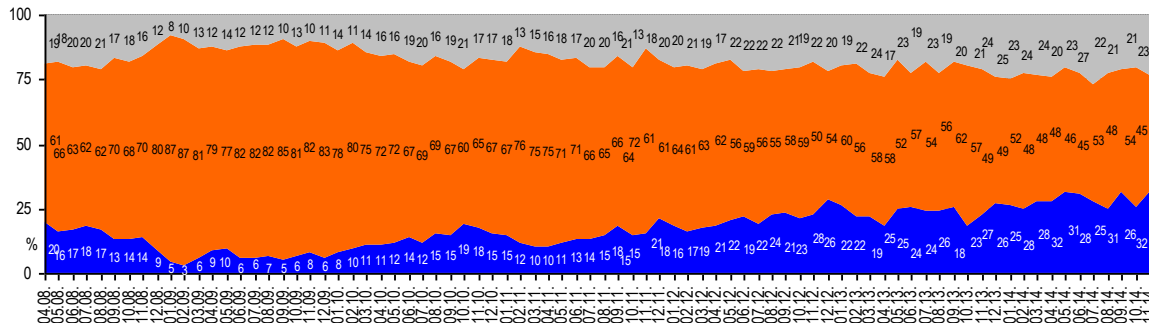
Nākotnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 2 apakšindeksiem (Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes un ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes).

Kopējās situācijas attīstības vērtējums

Vai, Jūsuprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

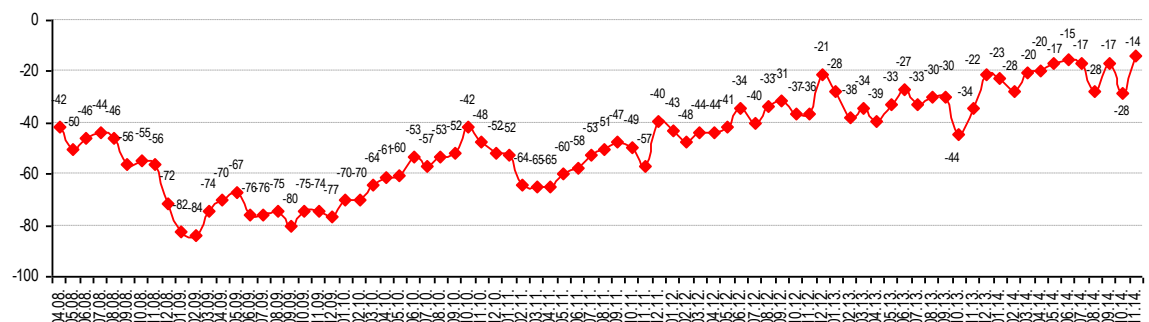
Grūti pateikt
Nepareizā
Pareizā

Visi respondenti

Kopējās situācijas attīstības vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

2014.gada novembrī iedzīvotāji bijuši krietni optimistiskāki nekā pirms mēneša, vērtējot kopējās situācijas attīstību Latvijā: aptuveni trešdaļa (32%) respondentu norādīja, ka situācija kopumā attīstās pareizā virzienā (oktobrī tā domāja 26%). Viedokli, ka situācijas virzība ir nepareiza, pauda 45% (oktobrī: 54%). Kopējās situācijas attīstības vērtējuma indekss novembrī ir -14, kas ir augstākais novērotais rādītājs kopš 2008.gada aprīļa, kad tika uzsākti pētījumi (iepriekš indeksi bija robežās no -84 līdz -15).

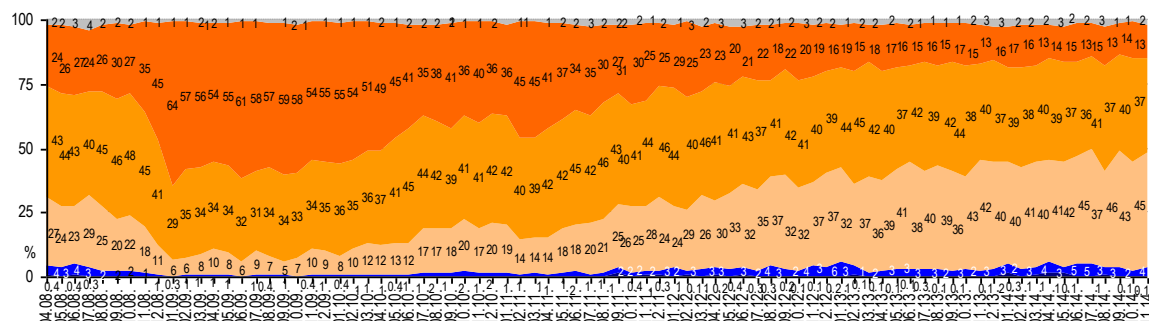
Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums

Pašreizējā Latvijas ekonomiskā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli?
Vai, Jūsuprāt, tas ir...

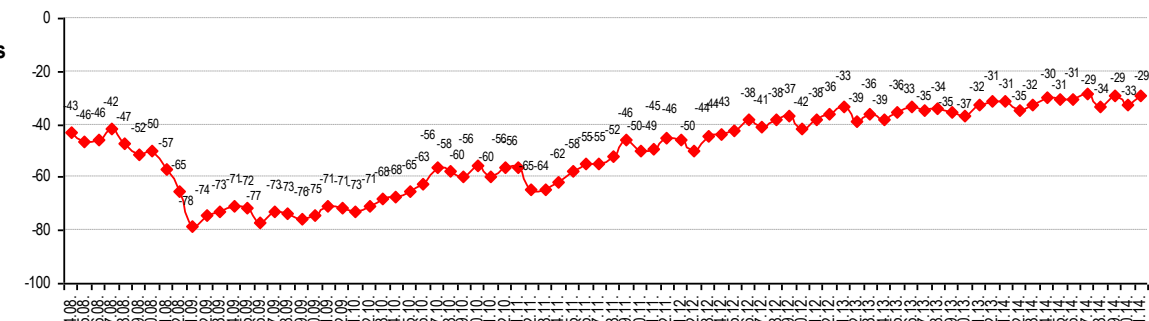
Grūti pateikt
Ļoti slikts
Drīzāk slikts
Viduvējs
Drīzāk labs
Ļoti labs

Visi respondenti

Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Nedaudz optimistiskāk nekā oktobrī, šomēnes iedzīvotāji vērtējuši arī pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli. Par labu („*ļoti laba*” un „*drīzāk laba*”) pašreizējo ekonomisko situāciju uzskatīja 4% (oktobrī: 2%), bet par sliktu („*ļoti sliktu*” un „*drīzāk sliktu*”) – 50% (oktobrī: 54%). Nedaudz biežāk nekā pirms mēneša iedzīvotāji norādīja, ka ekonomiskā situācija ir „*viduvēja*” (oktobrī: 43%, novembrī: 45%). Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma indekss novembrī ir nedaudz pakāpies (oktobrī: -33, novembrī: -29).

Apakšindeksi atspoguļo pozitīvo un negatīvo vērtējumu īpatsvaru starpību, kur daļēji pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0,5, bet pilnībā pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Līdz ar to indekss var svārstīties robežās no +100 līdz -100.

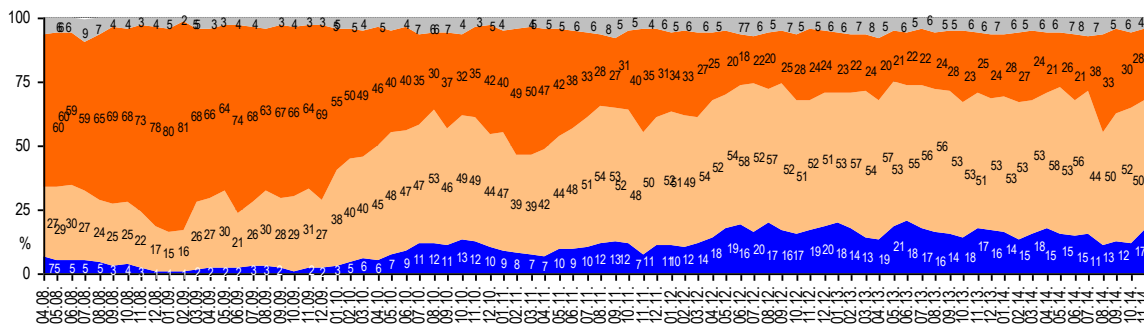
2014.gada decembris

Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums

Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

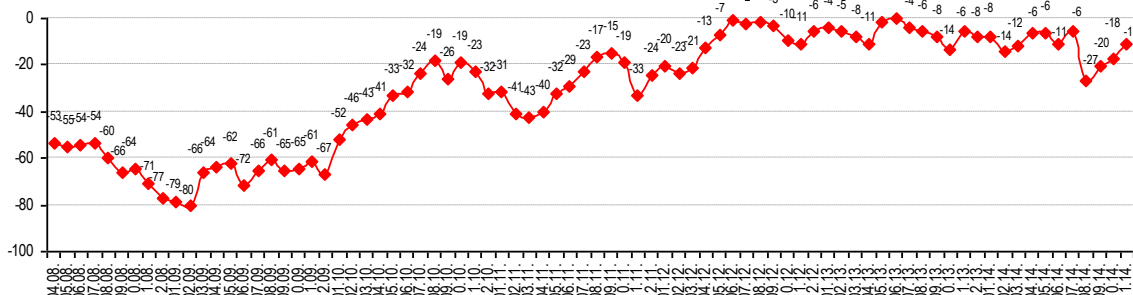
- Grūti pateikt
- Pasliktinās
- Nemainās
- Uzlabojas

Visi respondenti

Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena INDEKSS

Visi respondenti

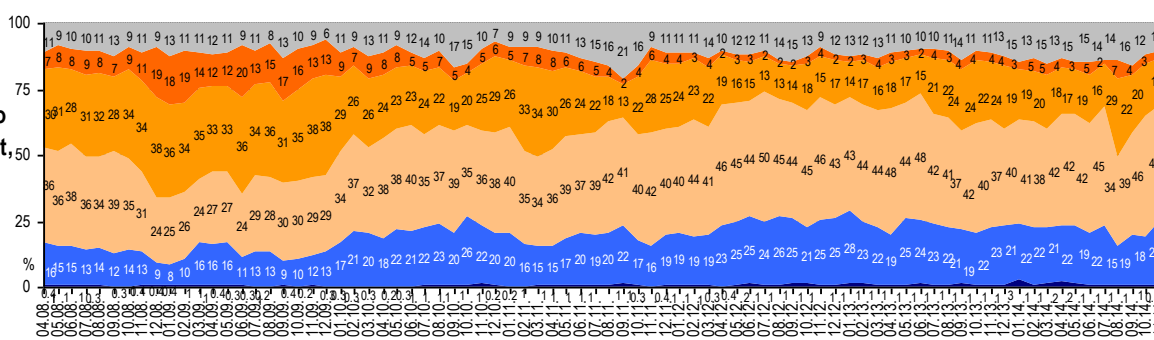
Kopš ievērojamā krituma 2014.gada augustā (kad indekss bija -27) pakāpeniski uzlabojas Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena vērtējums: novembrī tas ir pakāpies līdz -11 (septembrī: -20, oktobrī: -18). Uz Latvijas ekonomikas stāvokļa uzlabošanas novembrī norādīja 17% (oktobrī: 12%), bet uz pasliktināšanos – 26% (oktobrī: 30%). To, ka situācija kopumā nemainās, minēja 50% (oktobrī: 52%).

Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

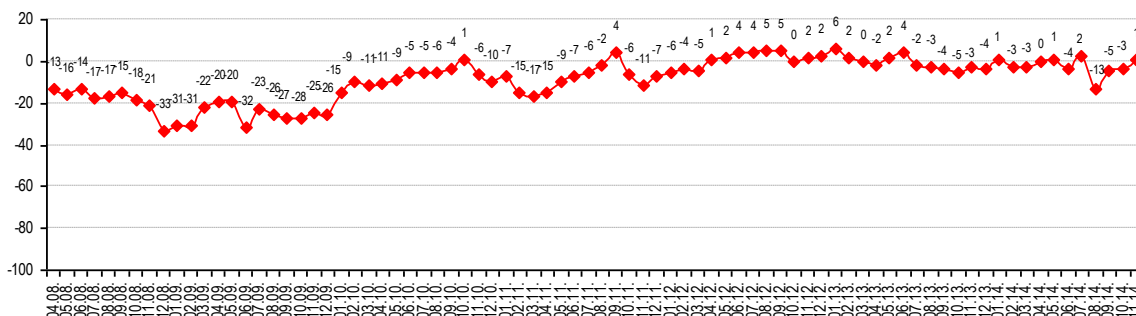
- Grūti pateikt
- Ievērojami pasliktinājies
- Drīzāk pasliktinājies
- Nebūs mainījies
- Nedaudz uzlabojies
- Ievērojami uzlabojies

Visi respondenti

Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Visi respondenti

Virs nulles atzīmes novembrī ir pacēlies Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes vērtējuma indekss: ja 2014.gada augustā tas bija -13, septembrī: -5, oktobrī: -3, tad novembrī tas ir +1. Kopumā 25% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atbildēja, ka, viņuprāt, Latvijas ekonomikas stāvoklis pēc gada būs uzlabojies (oktobrī: 19%). To, ka tas būs pasliktinājies, iedzīvotāji minēja retāk (21%, oktobrī: 23%).

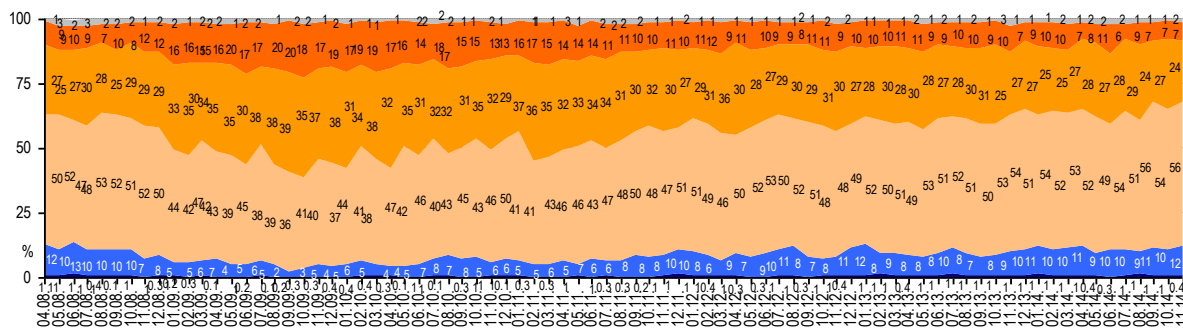
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsuprāt, tas ir...

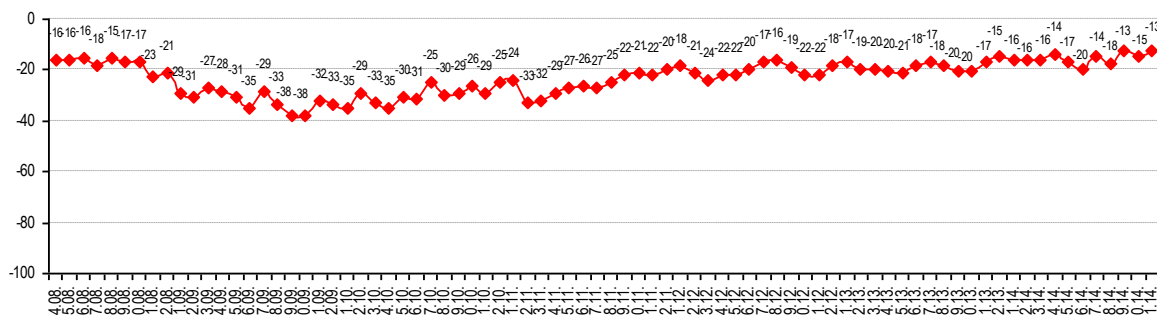
- Grūti pateikt
- Ļoti slikts
- Drīzāk slikts
- Viduvējs
- Drīzāk labs
- Ļoti labs

Visi respondenti

Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

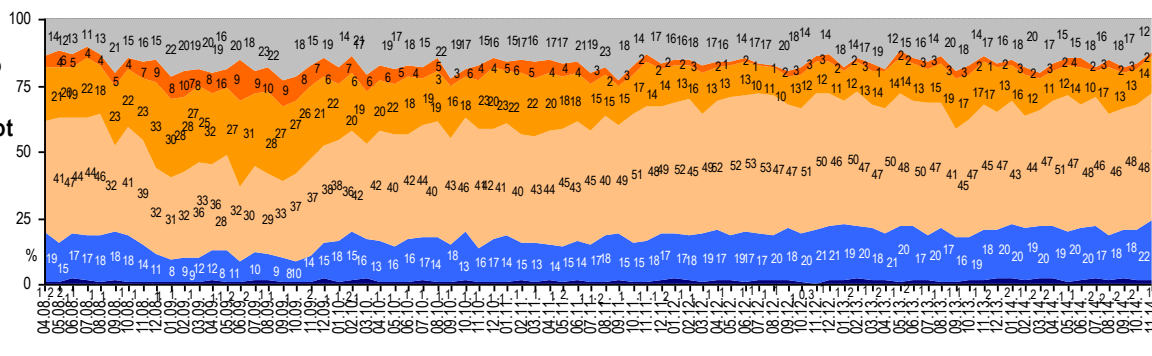
„DNB Latvijas barometra” Nr.75 rezultāti liecina, ka tikai 12% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju 2014.gada novembrī savas ģimenes materiālo stāvokli uzskatīja par labu („*ļoti labs*” vai „*drīzāk labs*”) (oktobrī: 11%). Aptuveni trešdaļa respondentu minēja, ka viņu ģimenes materiālā situācija ir slikta („*ļoti slikta*” un „*drīzāk slikta*”), tiesa pirms mēneša respondenti tā domāja nedaudz biežāk (34%). Visbiežāk iedzīvotāji savas ģimenes materiālo situāciju raksturoja kā viduvēju (56%, oktobrī: 54%). Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma indekss novembrī ir nedaudz pakāpies (no -15 līdz -13).

Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsuprāt, visdrīzāk būs...

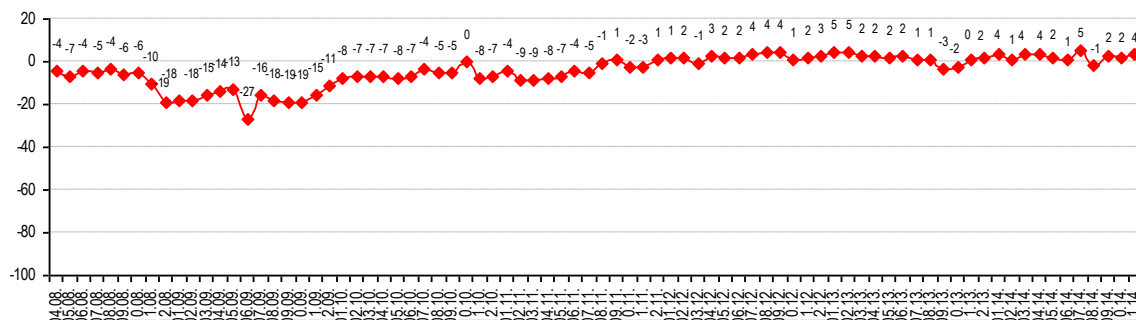
- Grūti pateikt
- Ievērojami pasliktinājies
- Drīzāk pasliktinājies
- Nebūs mainījies
- Nedaudz uzlabojies
- Ievērojami uzlabojies

Visi respondenti

Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Visi respondenti

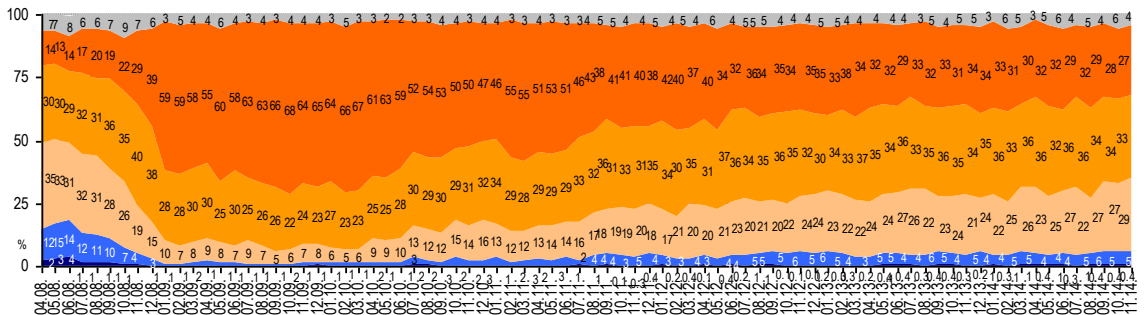

Nedaudz optimistiskāk nekā pirms mēneša novembrī respondenti bija noskaņoti, prognozējot, kā pēc gada mainīsies viņu ģimenes materiālais stāvoklis. Uz tā uzlabošanos norādīja 23% (oktobrī: 20%), bet uz pasliktināšanos – 16% (oktobrī tikpat: 16%). Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes indekss novembrī ir pakāpies līdz +4 (oktobrī tas bija +2).

Iespēju atrast labu darbu vērtējums

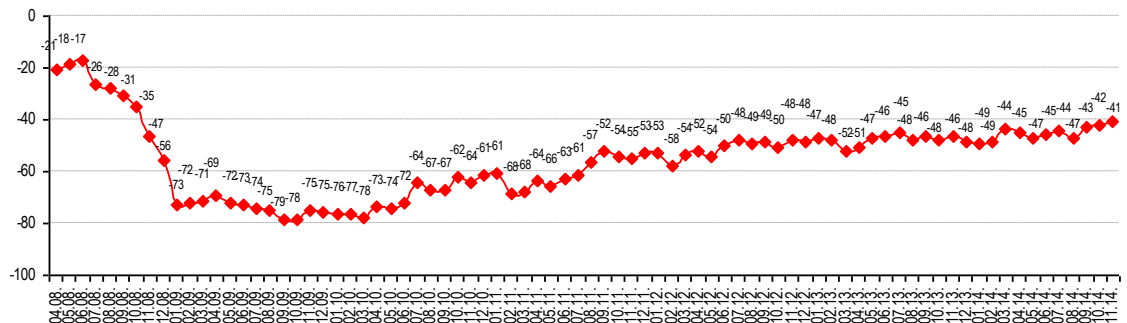
Kādas, Jūsuprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsuprāt, tās ir...

Grūti pateikt
Ļoti sliktas
Drīzāk sliktas
Viduvējas
Drīzāk labas
Ļoti labas
Visi respondenti

Darba izredžu vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

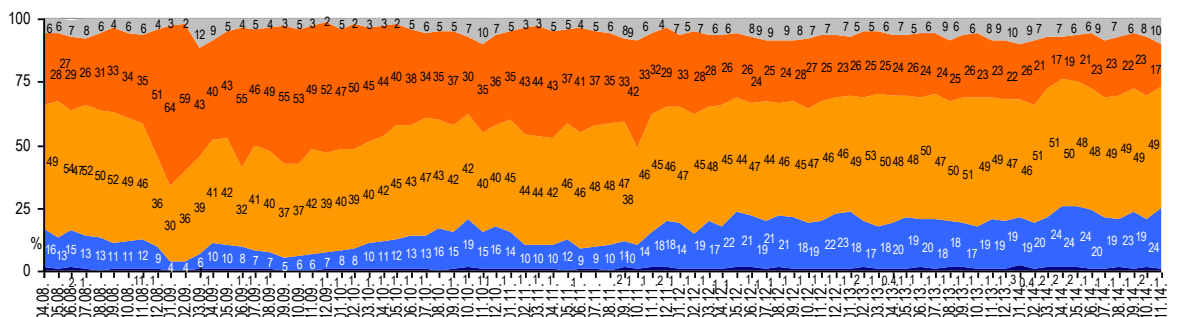

Līdzīgi kā pirms mēneša, 2014.gada novembrī sniegts kritisks vērtējums iespējām Latvijā atrast labu darbu: 5% respondentu atbildēja, ka šīs izredzes ir labas (oktobrī tikpat: 5%), bet par sliktām tās uzskatīja 60% (oktobrī: 62%). Darba izredžu vērtējuma indekss novembrī ir -41 (oktobrī: -42).

Valdības darba vērtējums

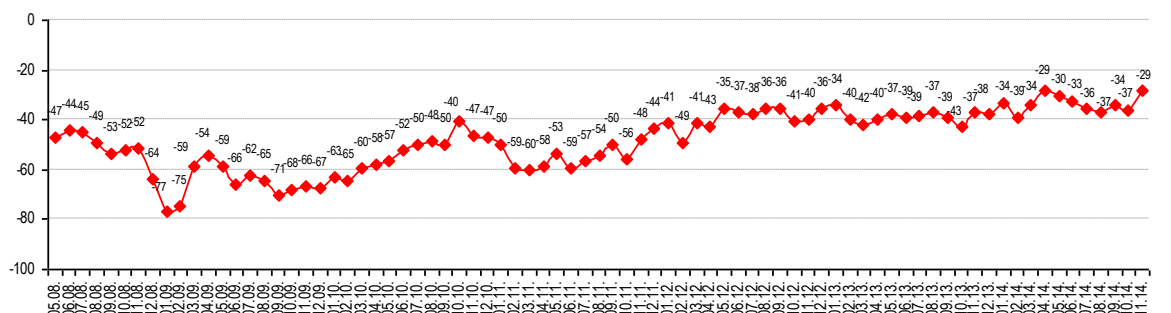
Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

Grūti pateikt
Pilnībā neapmierināts
Drīzāk neapmierināts
Drīzāk apmierināts
Pilnībā apmierināts
Visi respondenti

Valdības darba vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Kopumā pozitīvāka attieksme, salīdzinot ar oktobri, ir pausta pret valdības darbu: katrs ceturtais (25%) aptaujas dalībnieks atbildēja, ka ir apmierināts ar valdības sniegumu (oktobrī: 21%). Kritisku attieksmi pret valdības sniegumu novembrī pauda 2/3 respondentu (66%, oktobrī: 72%). Valdības darba vērtējuma indekss ir pakāpies no -37 oktobrī līdz -29 novembrī (pēdējo reizi tik augsts indekss bija novērots 2014.gada aprīlī (-29)).

II DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM

Solvita Āboltiņa, 12.Saeimas deputāte

Lai rūpīgāk izvērtētu patlaban sabiedrībā valdošo noskaņojumu, nepieciešams to salīdzināt vai nu vēsturiskā perspektīvā, vai arī ar citām valstīm. Liels gandarījums, ka vairāki indeksi patlaban ir sasnieguši savu vēsturisko maksimumu un ir pat augstāki nekā 2008. gada sākumu – laiku, ko pazīstam kā „trekno gadu” augstāko punktu. Analizējot lielāko daļu no rādītājiem ilgākā laika perspektīvā, nākas secināt, ka tie lielā mērā ir kopējās valsts ekonomiskās izaugsmes spoguļattēls – gan IKP rādītāji, gan algu līmenis - jau ir „pārsnieguši” pirmskrīzes līmeni.

Kā partijas „Vienotība” vadītājam, lielāko gandarījumu man sagādā iedzīvotāju vērtējums valdības darbam – tas šomēnes sasniedzis vēsturiski augstāko punktu. Ja 2009.gada sākumā ar valdības darbu bija apmierināti tikai 4% iedzīvotāju, tad patlaban tādu jau ir 6 reizes vairāk – 24%. Protams, ka šis rādītājs ne tuvu nevar tikt uzskatīts par labu un vēl ir milzīgs potenciāls katru no šiem indeksiem uzlabot, tomēr kopējā tendence dod pamatu optimismam. Lai arī publiskajā telpā Latvijas iedzīvotāji bieži tiek raksturoti kā lieli skeptiķi un pesimisti, citās demokrātiskās valstīs situācija ir ļoti līdzīga. Ekonomiski ļoti attīstītas valsts – Amerikas Savienoto Valstu (ASV), piemērs līdzīgā aptaujā rāda, ka kopējās situācijas attīstības indekss ir pat -40¹ (tikmēr Latvijā -21). Turklāt ASV Kongresu pozitīvi vērtē tikai 13,1% iedzīvotāju², kamēr Latvijā valdības darbu pozitīvi vērtē gandrīz divas reizes lielāks cilvēku skaits.

Neraugoties uz pozitīvajām tendencēm gan valdības darba vērtējumā, gan ekonomikas prognozēs, gan ģimeņu labklājības vērtējumos, kopš „Vienotības” pārstāvju darba uzsākšanas valdības vadītāja pozīcijā, sabiedrības acīs tie politiķi, kuri bijuši gatavi uz nepopulāriem lēmumiem, pastāvīgi saņēmuši arī kritiku. Politikim, strādājot valsts interesēs ilgtermiņā, jābūt uz to gatavam.

Maranda Behmane, CSP Sociālās statistikas departamenta direktore

Izvērtējot iedzīvotāju sniegto vērtējumu materiālajam stāvoklim „DNB Latvijas barometra” pētījuma ietvaros, jāsecina, ka arī CSP var apstiprināt, ka pēc ekonomiskās lejupslīdes ģimeņu materiālais stāvoklis kopumā uzlabojās. Jāatzīmē, ka šajā gadā bijis stabils darba samaksas pieauguma temps. 2014. gada 3. ceturksnī, salīdzinot ar 2013. gada 3. ceturksni, mēneša vidējā bruto darba samaksa valstī pieauga par 7,4% (no 722 līdz 775 eiro). Vidējās darba samaksas gada pieauguma temps 2014. gada 3. ceturksnī uzrādīja tādu pašu kāpumu kā šā gada 1. ceturksnī. Šo tendenci apliecina arī dati par mājtsaimniecību materiālo nenodrošinātību. Tā dziļās materiālās nenodrošinātības rādītājs no 31,0% 2011.gadā ir samazinājies līdz 24,0% 2013.gadā un pēc provizoriskiem datiem turpināja samazināties arī 2014. gadā (20%).

Labā darba atrašanas iespēju indekss diemžēl nerāda nekādas būtiskas pozitīvas izmaiņas, turklāt 60% no aptaujātajiem uzskata tās par sliktām. Komentējot vērtējumu par iespējām atrast labu darbu, jāatzīmē, ka tas ir objektīvs un to apstiprina arī statistikas dati.

CSP apkopotā informācija par brīvajām darba vietām rāda, ka to skaits praktiski nemainās (stagnē), turklāt lielākais īpatsvars, gandrīz 40% brīvās darba vietas ir valsts pārvaldē, no kurām divas trešdaļas vakanču tiek piedāvātas VID, Ugunsdzēsības un glābšanas dienestā un policijā. Turklāt, apkopotā informācija par darba ņēmēju skaita izmaiņām arī rāda ne visai pozitīvu tendenci - pieauguma tempi pakāpeniski samazinās jau kopš 2013.gada.

Dagmāra Beitnere - Le Galla, Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece

Domāju, ka salīdzinoši pozitīvo vērtējumu gan situācijai valstī, gan personīgajai dzīvei, savā veidā ietekmē Ukrainas krīzes fons. Ukrainas izvēle par labu Rietumu civilizācijai, Krievijas agresija un tās draudi arī Baltijai, bija

¹ http://www.realclearpolitics.com/epolls/other/direction_of_country-902.html

² http://www.realclearpolitics.com/epolls/other/congressional_job_approval-903.html

svarīga indikācija pārdomāt attieksmi pret savu dzīvi un Latvijas valsti. Kas, iespējams, iespaidoja pozitīvos rādītājus, lai gan arī tie nav īpaši augsti. Tomēr, to ir svarīgi atzīmēt. Ne mazāka loma jāierāda fonam, jo arī mediji īpaši aktīvi tiecās radīt patriotisku noskaņojumu. Tikmēr piesardzība vērtējot personīgo finansiālo stāvokli, attēlo sabiedrības izpratni par valsts ekonomiku un vājo finanšu pārvaldes darbību.

Margarita Dunska, Dr.oec. Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes profesore

Komentēt „DNB Latvijas barometra” rezultātus, meklējot kādas likumsakarības un tendences mūsu iedzīvotāju noskaņojumā, paliek arvien grūtāk. Kaut arī viena tendence kopš vasaras ir iezīmējusies – katru mēnesi noskaņojums diezgan krasi mainās. Arī manā iepriekšējā komentārā tas bija atzīmēts, saistot ar kopējās politiskās un ekonomiskās situācijas nelīdzsvarotību. Bet, ja agrāk noskaņojums mainījās uz pozitīvo vai negatīvo pusi pakāpeniski dažu mēnešu garumā, tad tagad svārstības, turklāt ar lielu amplitūdu ir katru mēnesi. Pēc oktobra, kad gandrīz visi indikatori pasliktinājās, novembrī (bez izņēmuma) rādītāji ir uzlabojušies. Turklāt par ļoti būtiski. Viskrasāk mainījies kopējās situācijas attīstības novērtējums – salīdzinot ar oktobri, šis indekss palielinājies par 14 punktiem. Pat valdības darba novērtējums ir paaugstinājies par 8 punktiem, kas ir noticis ārkārtīgi reti pētījuma laikā. Rezultātā ir atkārtots augstākais indikatora novērtējums -29 punkti (iepriekš tik augsts novērtējums bija šī gada aprīlī). Ir uzlabojušies visi kopējie indeksi: gan kopējā noskaņojuma, gan tagadnes un nākotnes vērtējumi. Kopējā noskaņojuma indekss novembrī ir ar diezgan augstu vērtību – -17 punkti, kāds arī ir bijis tikai šī gada vidū. Tas norāda uz to, ka, neskatoties uz svārstībām, kopumā noskaņojums šogad ir bijis labāks, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem kopš tiek veikts pētījums. Šoreiz pētījuma veicēji ir apkopojuši indeksu vidējās vērtības pa gadiem, sākot no 2008.gada. Apkopojums labi parāda, ka šajā laika periodā tomēr iedzīvotāju noskaņojums ir mainījies uz pozitīvo pusi – mēs kļūstam optimistiskāki, bet vēl ne tik optimistiski, jo visu rādītāju indeksi, izņemot ģimenes materiālā stāvokļa novērtējumu 2014.gadā, ir negatīvi un daži (iespējas atrast darbu, valdības darba, pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējumi) vēl joprojām ir ievērojami negatīvi. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, arī var pateikt, ka noskaņojums kopumā ir uzlabojies, gandrīz visu indikatoru vērtējumi ir labāki, kas vieš cerību, ka situācija tomēr lēnām, bet uzlabojas.

Sandra Kalniete, Eiropas Parlamenta deputāte

Liela daļa indikatoru ir sasnieguši visaugstākos rezultātus kopš „DNB Latvijas barometra” uzsākšanas. Piemēram, kopējā noskaņojuma, situācijas attīstības, tagadnes un valdības darba vērtējumi ir labāki nekā jebkad pēdējo sešu gadu laikā. Dzīve iet uz augšu, cilvēki ir optimistiskāki. Vienlaikus iedzīvotāji labi apzinās, ka ekonomiskā situācija tuvākajā nākotnē varētu arī pasliktināties - šo vērtējumu nosaka gan objektīvās ekonomiskās izaugsmes prognozes, gan nenoteiktība un nestabilitāte Austrumeiropā, kuras iedzīvotāji, protams, uztver un sajūt.

Arnis Kaktiņš, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” direktors

„DNB Latvijas barometra” pētījuma novembra aptaujas rezultāti vieš cerību, ka, neskatoties uz dažādām pēdējo mēnešu laikā notikušajām krīzēm, šis gads tomēr varētu beigties uz relatīvi „pozitīvas nots”. Vismaz sabiedrības kopējā noskaņojuma indekss ir atguvies pēc pēdējo mēnešu „kritiena” un, lai gan tas vēl aizvien ir ar mīnusa zīmi, tomēr atzīme -17 (līdzīgi kā šī gada jūlijā) ir labākā, kāda vērojama kopš regulāro mērījumu uzsākšanas 2008.gada pavasarī. Līdz ar to patlaban izskatās, ka jau vairākus gadus vērojamā tendence sabiedrības noskaņojumiem ļoti lēnām uzlaboties, tomēr nav apstākļu. Lai gan brīžiem ir vērojams kritums, tomēr, paejot pāris mēnešiem, noskaņojumi parasti ir atkal atgriezušies iepriekšējā (pirmskrīzes) līmenī vai pat nedaudz to pārsnieguši. Tā ir noticis arī novembrī.

Kuri sabiedrības noskaņojuma indikatori šoreiz izskatās vislabāk? Pirmkārt, vēlos minēt tagadnes noskaņojuma indeksu (tas kopumā apvieno 6 rādītājus), kurš novembrī ir sasniedzis -23 punktu atzīmi. Tas ir vēsturiski vislabākais rādītājs.

Ja skatāmies atsevišķos sabiedrības noskaņojuma indikatorus (kuri apvienojumā veido noskaņojuma indeksus), tad atklājas, ka novembrī savu vēsturisko maksimumu ir sasniedzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri

uzskata, ka situācija Latvijā kopumā tomēr attīstās pareizā virzienā (novembrī tā uzskatīja jau 31%). Arī pašreizējā Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums (līdzīgi kā šī gada jūlijā un septembrī) atkal atrodas vēsturiski visaugstākajā punktā (-29 punkti). Tas pats vērojams skatoties uz pašreizējā ģimenes finansiālā stāvokļa vērtējumu – novembrī ir -13 punkti, kas, līdzīgi kā septembrī veiktajā pētījumā, ir vēsturiski augstākā vērtība. Tāpat vēsturiski labākās vērtības uzrāda darba izredžu vērtējuma (-41) un valdības darba vērtējuma (-29) indeksi.

Lai gan minētie indeksi un indikatori vēl aizvien ir ar mīnusa zīmēm, kas norāda, ka vēl aizvien šajos jautājumos Latvijā ir vairāk tādu cilvēku, kuri ir noskaņoti pesimistiski, nevis optimistiski, tomēr fakts, ka optimistu skaits tomēr kaut lēnām, bet neatlaidīgi pieaug, ir prieka vērts. Vismaz man!

Agnese Rutkovska, Latvijas Bankas ekonomiste

Saskaņā ar „DNB Latvijas barometra” aptaujas rezultātiem, iedzīvotāju kopējais noskaņojums novembrī uzlabojies par 5 punktiem, atgriežoties jūlija (optimisma) līmenī – tāpat pirms straujā pasliktinājuma, ko noteica Krievijas sankcijas atsevišķām Eiropas Savienības valstu eksportprecēm un ar tām saistītā ažiotaža sabiedriskajos medijos.

Lai gan daudzu preču ražotāju un eksportētāju darbību patiešām skāra sankcijas, tomēr to ietekme plašsaziņas līdzekļos bija pārlietu dramatizēta. Tāpēc pēc straujā krituma sekoja noskaņojuma uzlabojums, lai gan sankcijas joprojām pastāvēja. Nenoliedzami, ka arī uzņēmēji šajā laikā ir atraduši vai nu jaunus eksporta tirgus, vai veidus, kā produkcijai tomēr šķērsot robežas.

Ja vien nebūs kādi jauni starpvalstu ekonomiskie ierobežojumi, iedzīvotāju noskaņojums varētu saglabāties stabils un pat ar mērenu uzlabošanās tendenci. Strauju optimisma kāpumu gan negaidu, jo līdz ar Krievijas ekonomiskās situācijas pasliktināšanos, tur sarūk pieprasījums un iedzīvotāju un uzņēmēju pirkspēja, tāpēc mēs to kā kaimiņvalsts jūtam, īpaši tranzīta un tūristus apkalpojošajās nozarēs – viesnīcu, sabiedriskās ēdināšanas, transporta un tirdzniecības darbībā.

Andris Račs, astrologs

2014.gada lielākā daļa līdz rudenim no kosmoloģiskā viedokļa ir bijusi ļoti saspringta. Vēlā rudenī situācija uzlabojās, kas arī ir atainojies iedzīvotāju vērtējumā „DNB Latvijas barometra” pētījumā. Situācijā „*tūlīt sāksies karš*” optimismam ir mazāk vietas. Krievijas sankciju - piena produktu un naftas cenu krituma - rezultātā īslaicīgi liela daļa iedzīvotāju jūt to savā budžetā. Domāju, ka sava pozitīvā loma ir arī NATO aktīvākai politikai.

Klāvs Sedlenieks, sociālantropologs, Rīgas Stradiņa universitātes lektors

Kā redzams, kopējā noskaņojuma indekss, kas pēdējos mēnešos piedzīvoja samērā lielu kritumu, ir, kā jau to varēja paredzēt, atgriezies iepriekšējā līmenī. Iespējams, šo kritumu varētu saistīt ar Saeimas vēlēšanām. Tomēr 2010. un 2011. gada vēlēšanu mēnesī iedzīvotāju kopējais noskaņojums sasniedza augstāko punktu, pēc kura piedzīvoja vairāku mēnešu kritumu. Šogad notika pretējais - vēlēšanu mēnesī indeksā vērojams kritums, bet vēlāk iedzīvotāju noskaņojums atjaunojas iepriekšējā līmenī. Tomēr, vai šeit ir tiešs sakars ar attieksmi pret vēlēšanām, ir grūti to pateikt droši. Kopumā turpinās dažādu rādītāju vispārēja stagnācija. Dažos rādītājos novērojama neliela uzlabošanās. Piemēram, pētījuma vēsturē augstākos punktus sasnieguši šādi vērtējumi - kopējās situācijas attīstības (-14), pašreizējā ekonomikas stāvokļa/atkārtoti (-29), pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa (atkārtoti) (-13) un valdības darba (atkārtoti) (-29). Minētie rādītāji ir sasnieguši augstāku novērtējumu nekā pirms 2008. gada krīzes. Lēnām augšup rāpjas arī darba izredžu vērtējums, kas ar -41 ir visaugstākajā punktā kopš krīzes laika, tomēr vēl ne tuvu nav sasniedz pirmskrīzes līmeni: -17. Tai pašā laikā citi rādītāji lēnām slīd uz leju. Visos gadījumos kritums sākās aptuveni 2012./2013. gada mijā. Tā, nākotnes vērtējuma indekss ir ar nelielu lejupejošu tendenci (2012./2013. gadā bieži sasniedz 5, tagad svārstās ap 0), Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņas (2012./2013. gadā dažviet pietuvojās nullei, tagad - ap -10), līdzīgi arī Latvijas ekonomiskā stāvokļa attīstības prognozes kļūst pesimistiskākas - no aptuveni 4-5 punktiem tagad nokritušās līdz nullei. Jāsecina, ka

kopumā lielas izmaiņas nav novērojamas, tomēr ilgtermiņa perspektīvā Latvijas iedzīvotāji paši savu un visas sabiedrības ekonomisko stāvokli novērtē arvien labāk, bet arvien pesimistiskāk skatās nākotnē.

III DAĻA – GADA KOPSAVILKUMS UN PROGNOZES

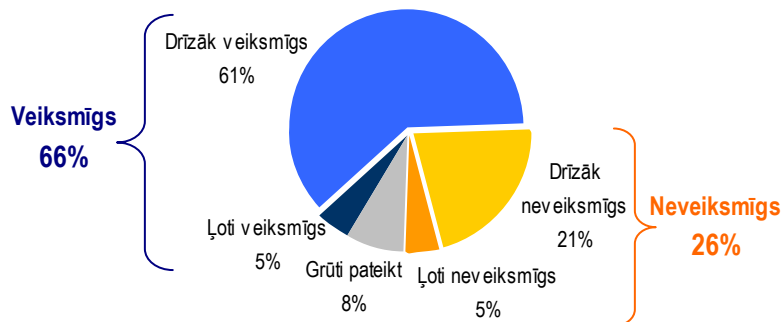
Galvenie rezultāti

„DNB Latvijas barometrā” Nr.75 tika pētīts, kā iedzīvotāji vērtē aizejošo 2014.gadu un kādas pārmaiņas prognozē 2015.gadā. Pētījuma ietvaros tika noskaidroti arī faktori, kurus iedzīvotāji uzskata par apdraudējumiem sev un Latvijai. Aptaujas dati liecina, ka 2/3 respondentu 2014.gadu uzskata par veiksmīgu sev, bet nedaudz mazāk kā puse cerīgi vērtē arī 2015.gadu, norādot, ka tas būs veiksmīgāks. Savukārt raksturojot, ar ko vēsturē Latvijā ieies 2015.gads, visbiežāk respondenti minēja, ka tā būs Latvijas prezidentūra ES Padomē. Lūgti minēt 2014.gada dāvanu un žagaru saņēmējus, visbiežāk kā lielāko dāvanu nopelnījušais cilvēks nosaukts Nils Ušakovs, bet žagarus - Solvita Āboltiņa.

- Kā tika minēts, 2/3 (66%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādīja, ka **2014.gads viņiem kopumā ir bijis veiksmīgs**. Par neveiksmīgu 2014.gadu uzskata 26%. Salīdzinot 2013. un 2014.gada aptauju rezultātus, jāsecina, ka šogad iedzīvotāji bijuši noskaņoti atzinīgāk nekā pirms gada: 2014.gadu kā veiksmīgu raksturoja 66%, bet 2013.gadu - 62%.
- Prognozējot, kāds varētu būt **2015.gads Latvijai kopumā**, 46% atzina, ka tas **būs veiksmīgāks** nekā 2014.gads. Pesimistiski noskaņoti bija tikai 5%. Arī savās prognozēs iedzīvotāji 2014.gadā bijuši optimistiskāki – ja 2013.gadā to, ka nākamais gads būs labāks, minēja 37%, tad 2014.gadā – jau 46%.
- Diezgan piesardzīgi iedzīvotāji bijuši savas **materiālās situācijas** vērtējumā – prognozējot tās stāvokli pēc gada, 53% atbildēja, ka naudas viņiem būs tikpat, cik šogad. To, ka naudas būs vairāk, norādīja 19%, bet, ka mazāk – 11%. Jāpiebilst, ka šogad iedzīvotāji biežāk prognozējuši materiālās situācijas uzlabošanos nekā pērn (2013.gads: 15%, 2014.gads: 19%).
- Lūgti paust viedokli par to, ar ko **vēsturē ieies 2015.gads Latvijā**, visbiežāk respondenti atbildēja, ka tā būs Latvijas prezidentūra ES Padomē (56%). Otrajā un trešajā vietā bija attiecības ar Krieviju, to sekas (32%) un Latvijas valsts prezidenta vēlēšanas, to rezultāti (27%).
- Atbildot uz jautājumu, kurš šogad būtu **peļņijs lielāko Ziemassvētku dāvanu**, visbiežāk tika minēts Nils Ušakovs (9%). Aivaru Lembergu minēja 5%, bet Valdi Dombrovski – 4%. Jāmin, ka Nilu Ušakovu biežāk nosauca krievvalodīgie iedzīvotāji, savukārt Valdi Dombrovski – respondenti ar latviešu sarunvalodu ģimenē.
- Par **pērienu peļņijušiem** 2014.gada novembrī visbiežāk atzīti Solvita Āboltiņa (11%) un Edgars Rinkēvičs (5%). Jāpiebilst, ka abi minētie politiķi pirms gada tika nosaukti retāk, nekā šogad.
- Raksturojot galvenos **draudus ikdienā**, visbiežāk iedzīvotājus uztrauca slimības (43%). Starp nozīmīgākajiem draudiem minēti arī stress, pārgurums (30%), nabadzība (28%) un bezdarbs (26%).
- Savukārt, runājot par **draudiem valstij**, par visreālākiem tika atzīta ekonomikas lejupslīde (41%), demogrāfijas problēmas (36%), ārvalstu ekonomiskās sankcijas (34%) un slikta, neprasmīga valsts pārvalde (32%).
- Izsakot prognozes par to, kā **2015.gadā mainīsies ārējie apdraudējumi** Latvijai, 26% respondentu norādīja, ka tie pieaugs, 41% pauda viedokli, ka tie nemainīsies, un tikai 8% uzskatīja, ka tie samazināsies.

2014.gada izvērtējums un prognozes par 2015.gadu

Vai 2014.gads kopumā Jums ir bijis veiksmīgs?

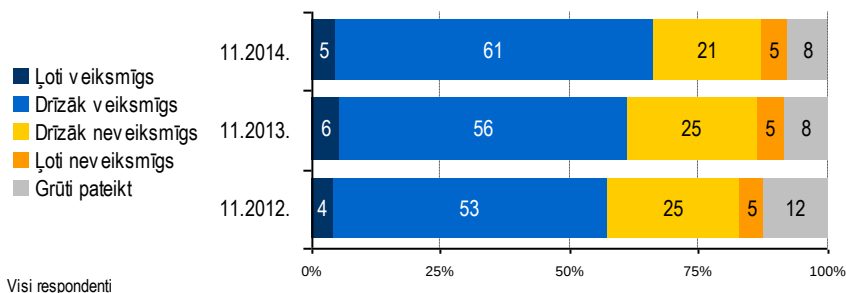
2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem 2/3 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju 2014.gadu atzina par sev veiksmīgu, tajā skaitā 5% norādīja, ka gads ir bijis „ļoti veiksmīgs”. To, ka 2014.gads ir bijis neveiksmīgs, norādīja 26% (t.sk. „ļoti neveiksmīgs” – 5%).

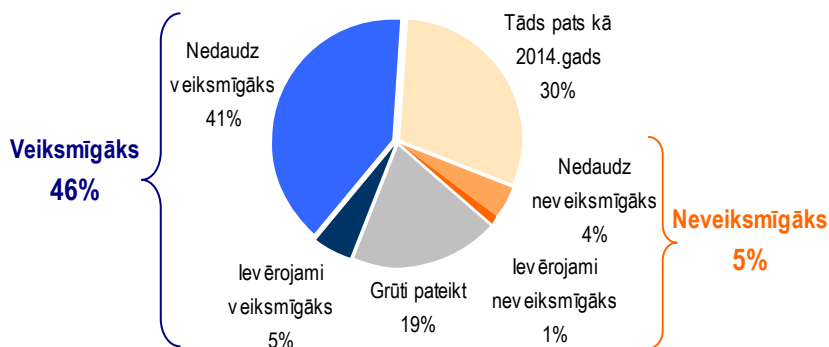
Salīdzinot veikto aptauju datus, vērojams, ka 2014.gadā iedzīvotāji kopumā snieguši atzinīgākus vērtējumus nekā 2012. un 2013.gadā. Par veiksmīgu 2012.gadu atzina 57%. 2013.gadu – 62%, 2014.gadu – 66% respondentu.

Vai aizejošais gads kopumā Jums ir bijis veiksmīgs?

2012., 2013., 2014.gada aptauju datu salīdzinājums

Vai 2015.gads, Jūsaprāt, Latvijai kopumā būs veiksmīgāks nekā 2014.gads?

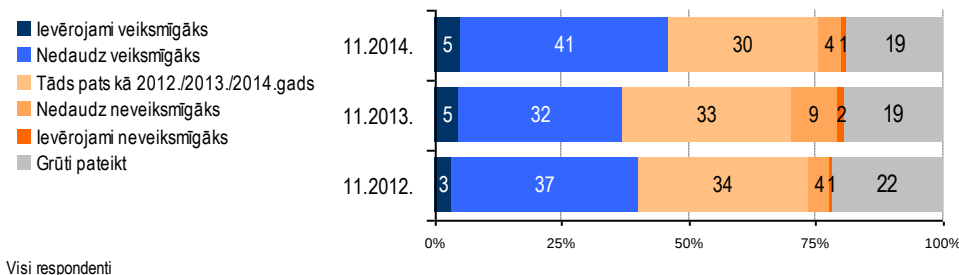

2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

Prognozējot, kāds Latvijai varētu būt 2015.gads, 46% pauda viedokli, ka tas būs veiksmīgāks nekā 2014.gads, tajā skaitā 5% minēja, ka gads varētu būt „ļērojami veiksmīgāks”. To, ka nākamais gads kopumā Latvijā būs tāds pats, kā šis, norādīja 30%, bet 5% uzskatīja, ka 2015.gads Latvijai būs neveiksmīgāks (t.sk. „ļērojami neveiksmīgāks” – 1%).

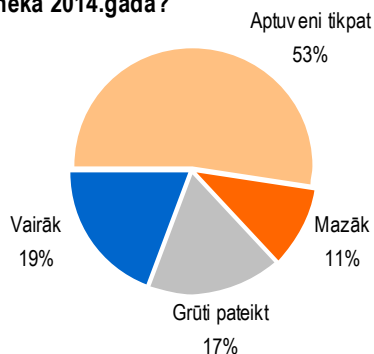
Vai nākamais gads, Jūsaprāt, Latvijai kopumā būs veiksmīgāks nekā šis gads?

2012., 2013., 2014.gada aptauju datu salīdzinājums

2012., 2013. un 2014.gada aptauju datu salīdzinājums liecina, ka 2014.gadā iedzīvotāji bija noskaņoti optimistiskāk: to, ka nākamais gads Latvijai būs veiksmīgāks, 2012.gadā norādīja 40%, 2013.gadā – 37%, bet 2014.gadā – 46% respondentu.

Vai, Jūsaprāt, 2015.gadā Jūsu ģimenē naudas būs vairāk, aptuveni tikpat vai mazāk nekā 2014.gadā?

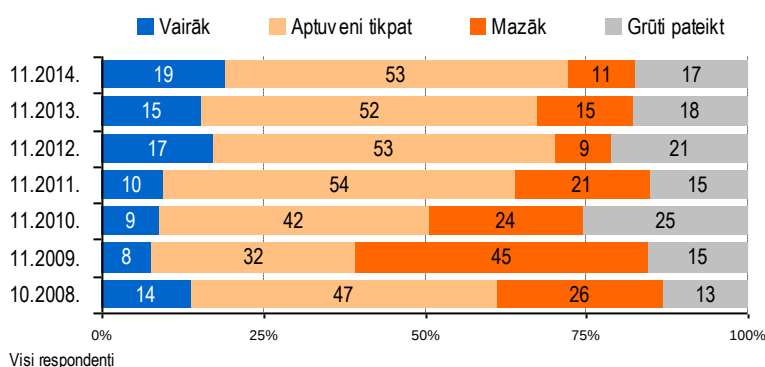
2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

2014.gadā iedzīvotāji nedaudz biežāk nekā 2013.gadā norādīja, ka viņu ģimenē nākamgad naudas būs vairāk nekā šajā gadā (2013.gads: 15%, 2014.gads: 19%). Tas, ka naudas nākamgad būs mazāk, 2014.gadā norādīts retāk nekā pirms gada (2013.gads: 15%, 2014.gads: 11%), tiesa, tas ir biežāk nekā 2012.gadā, kad materiālās situācijas pasliktināšanos paredzēja tikai 9% respondentu.

Savās finansiālajās prognozēs 2015.gadam lielākā daļa iedzīvotāju bijuši piesardzīgi – 53% respondentu paredz, ka viņu ģimenes finansiālā situācija nemainīsies un naudas būs aptuveni tikpat cik šogad. Aptuveni 1/5 (19%) aptaujāto iedzīvotāju atbildēja, ka naudas viņu ģimenē 2015.gadā būs vairāk nekā 2014.gadā, bet 11% atzina, ka materiālais stāvoklis pasliktināsies un naudas būs mazāk.

Vai, Jūsaprāt, nākamajā gadā Jūsu ģimenē naudas būs vairāk, aptuveni tikpat vai mazāk nekā šajā gadā?

2008.-2014.gada aptauju datu salīdzinājums

Ar ko, Jūsaprāt, vēsturē ieies 2015.gads Latvijā?

2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

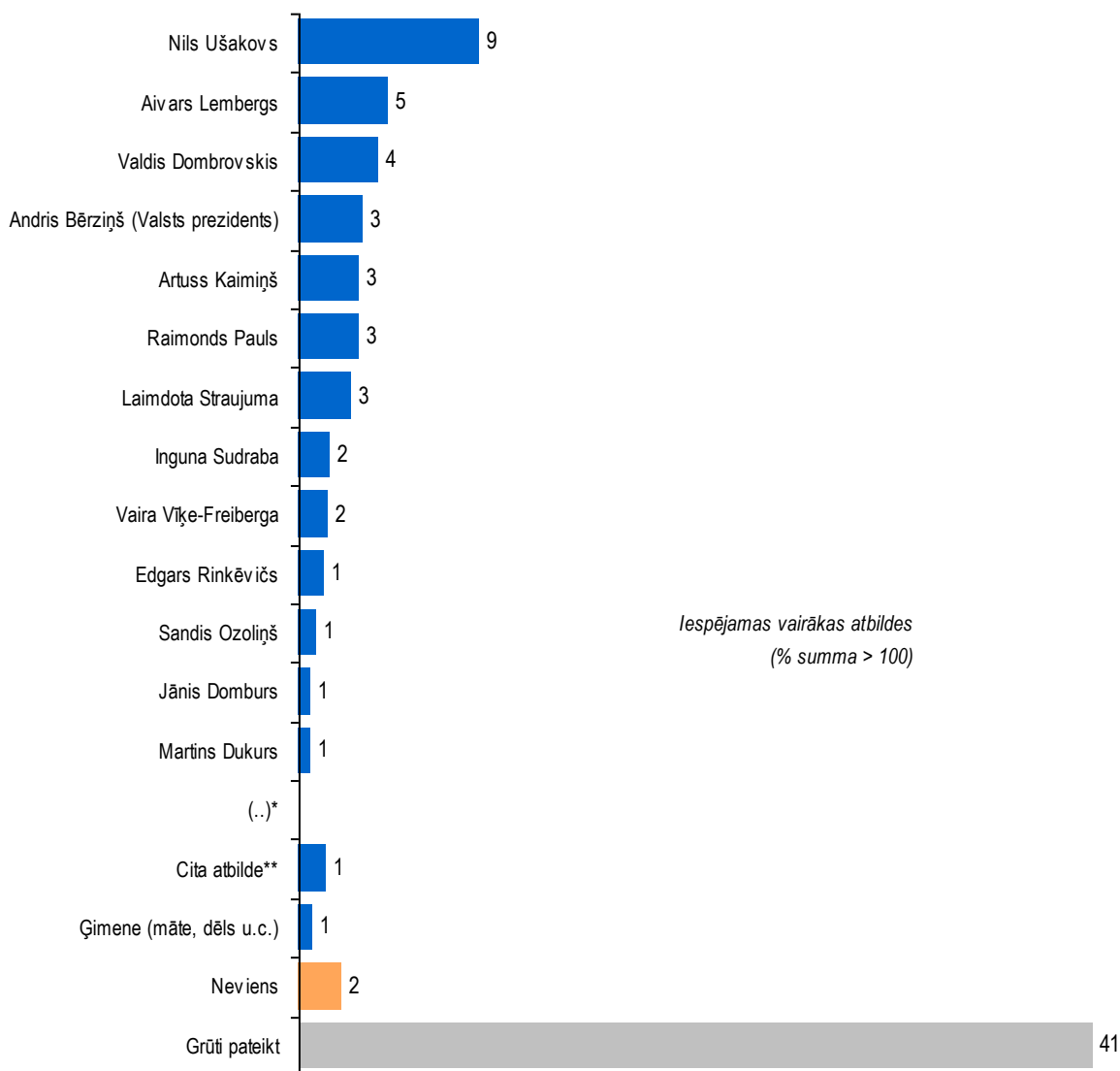
*Kategorijā "Cits notikums" ietilpst: "ar Zolitūdes traģēdijas sekām, tiesvedību" (minēts 2 reizes); "ar cenu celšanu elektrībai bez iemesla" (minēts 1 reizes); "ar panākumiem kultūrā" (minēts 1 reizi); "cenu palielināšanos" (minēts 1 reizi); "daudz vairāk nepazīstamu slimību" (minēts 1 reizi); "Ukrainas drošība" (minēts 1 reizi); "varbūt kāds ministrs vēl izcelsies ar savu minoritāti" (minēts 1 reizi).

Lūgti raksturot, viņuprāt, spilgtākos notikumus Latvijas vēsturē 2015.gadā, vairāk nekā puse (56%) respondentu atbildēja, ka 2015.gads ieies vēsturē ar Latvijas prezidentūru ES Padomē. Salīdzinoši bieži aptaujas dalībnieki norādīja, ka 2015.gads būs zīmīgs ar Latvijas attiecībām ar Krieviju, to sekām (32%) un Latvijas valsts prezidenta vēlēšanām (27%). Citus notikumus nosauca mazāk kā 1/5 respondentu.

Kurš pelnījis dāvanas, bet kurš – žaģarus?

Kurš šogad būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu?

%

Iespējamās vairākas atbildes
(% summa > 100)

2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

*Grafikā attēloti dati par cilvēkiem, kurus nosauca vismaz 0.5% aptaujāto. Pilnu atbilžu sadalījumu skatīt pielikumā.

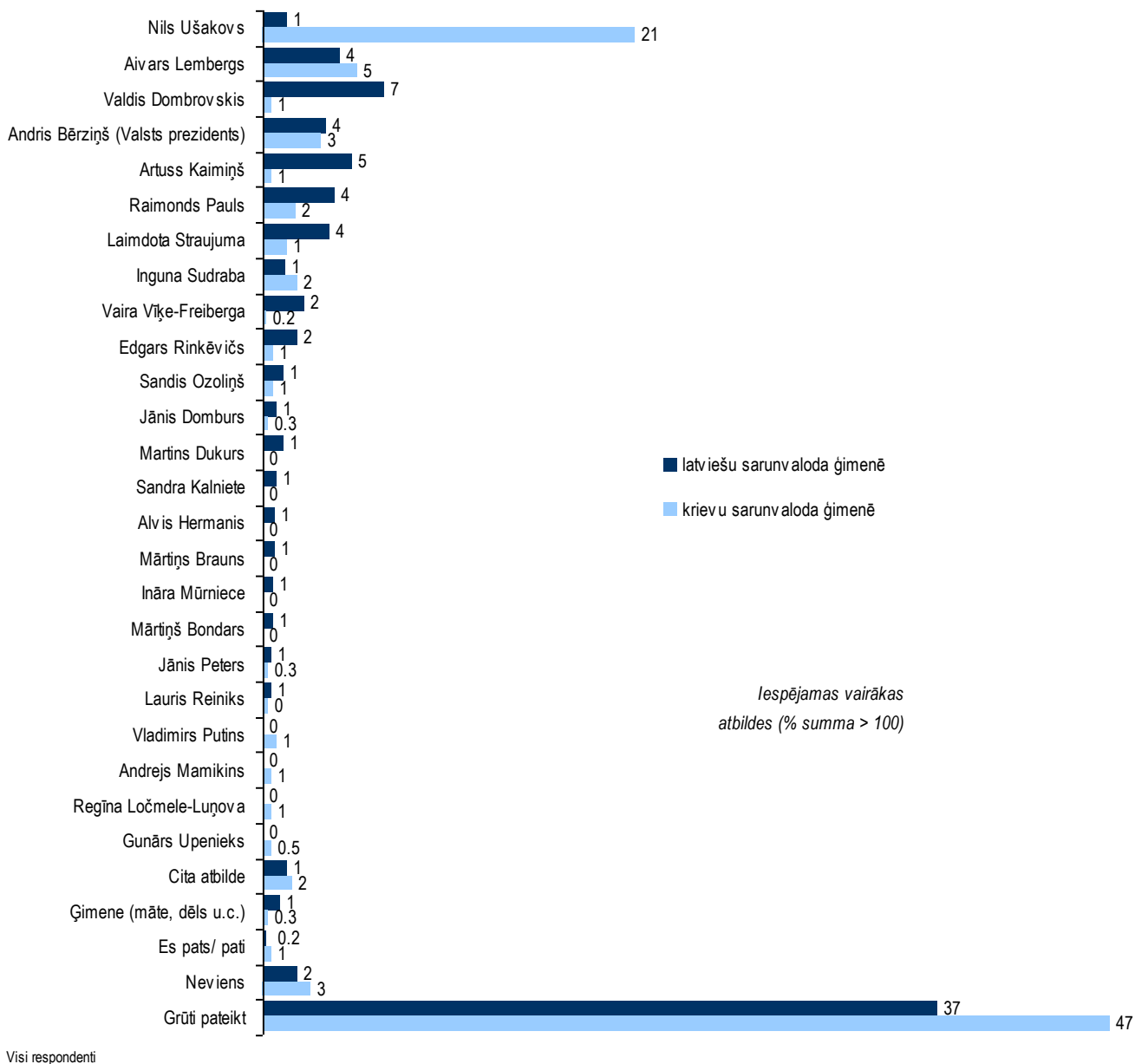
**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "visi tie cilvēki, kuri nodarbojas ar labdarību, kompānijas ziedot.lv vadītājiem" (minēts 2 reizes); "zinātnieki, kuri izgudroja zāles pret vēzi" (minēts 2 reizes); "daudzbērnu ģimenes" (minēts 1 reizi); "KNAB vadība" (minēts 1 reizi); "Latvijas olimpieši" (minēts 1 reizi); "nevar nosaukt vienu konkrētu personu, tādu daudz" (minēts 1 reizi); "no pazīstamiem un slaveniem nevienam, labāk bērniem, kuri zaudējuši vecākus gadu atpakaļ Zolitūdē, domāju ļoti pašlaik aktuāla tēma" (minēts 1 reizi); "sirds ķirurgi, kuri veic sirds transplantācijas" (minēts 1 reizi); "sportisti - nav konkrēta" (minēts 1 reizi); "sudraba medaļas bobsleja četrinieks olimpiskajās spēlēs" (minēts 1 reizi); "varbūt, ja vajadzīgs tikai viens, tad tas varētu būt sportists, kurš dabūja sudraba medaļu Sočos 2014, bet es nezinu vārdu" (minēts 1 reizi); "visi godīgie un labie cilvēki un mani vecāki īpaši" (minēts 1 reizi).

„DNB Latvijas barometra” Nr.75 ietvaros respondentiem lūdza nosaukt cilvēkus, kuri, viņuprāt, būtu pelnījuši šogad no Ziemassvētku vecīša saņemt lielāko dāvanu. Apkopojot atbildes, vērojams, ka visbiežāk iedzīvotāji vēlētos, lai dāvanu saņemtu Nils Ušakovs (9%). Otrajā vietā šogad ir Aivars Lembergs ar 5%, bet trešajā Valdis Dombrovskis ar 4%. Vēl starp biežāk nosauktajiem cilvēkiem jāatzīmē Andris Bērziņš (Valsts prezidents) (3%), Artuss Kaimiņš (3%), Raimonds Pauls (3%), Laimdota Straujuma (3%) u.c. Jāpiebilst, ka salīdzinoši lielai daļai iedzīvotāju nebija viedokļa šajā jautājumā (41%).

Kurš šogad būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu?

Atbilstu salīdzinājums atkarībā no sarunvalodas ģimenē

%

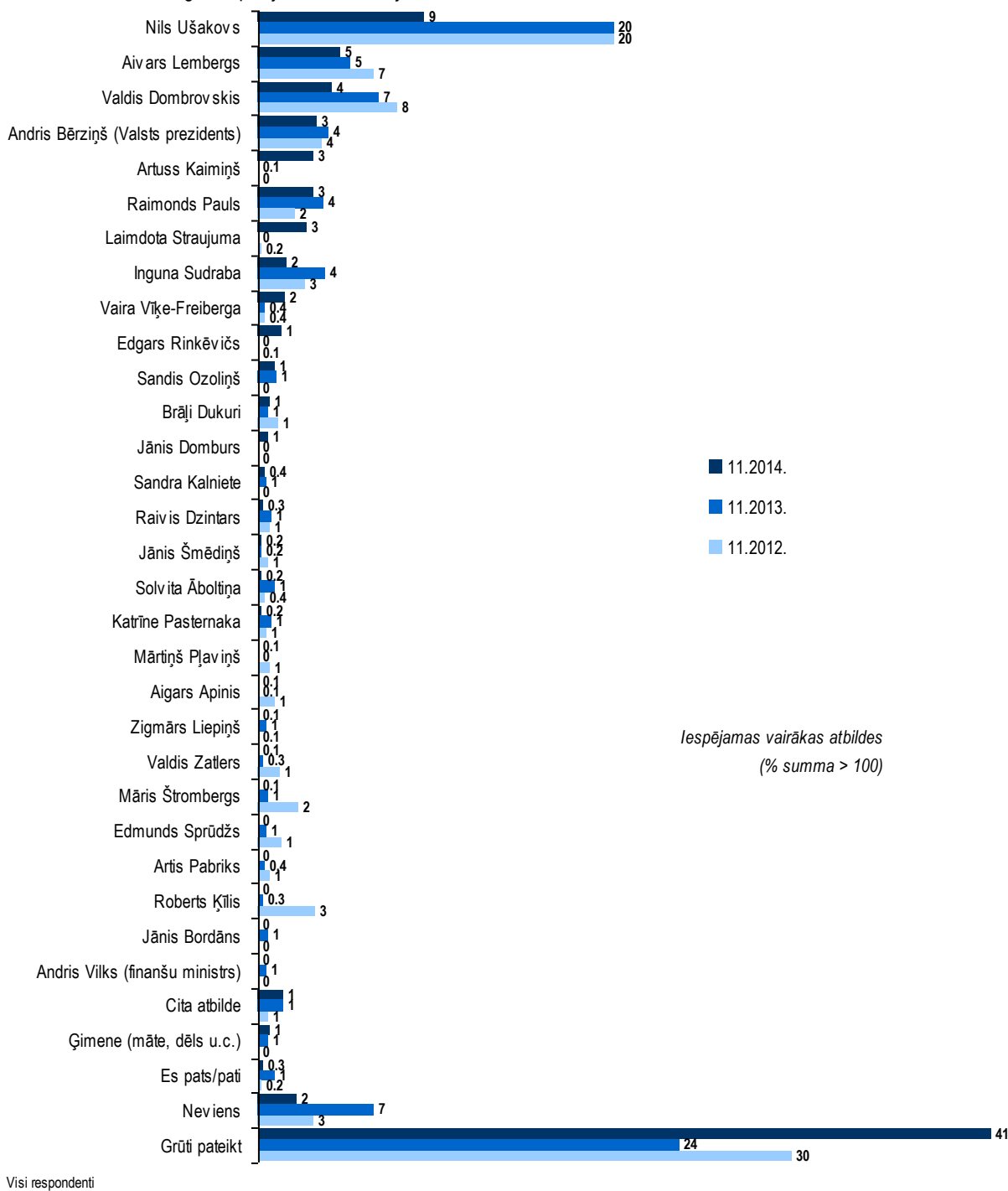

*Grafikā attēloti dati par cilvēkiem, kurus nosauca vismaz 0.5% aptaujāto.

Salīdzinot respondentu atbildes atkarībā no sarunvalodas ģimenē, jāsecina, ka pētījuma dalībnieki, kuri galvenokārt ģimenē sarunājas latviešu valodā, biežāk nosauca Valdi Dombrovski (latviešu sarunvaloda: 7%, krievu sarunvaloda: 1%), Artusu Kaimiņu (attiecīgi 5% un 1%), Laimdotu Straujumu (attiecīgi 4% un 1%). Savukārt krievvalodīgie respondenti biežāk atzinīgi vērtēja Nilu Ušakovu (latviešu sarunvaloda: 1%, krievu sarunvaloda: 21%), kā arī biežāk nesniedza konkrētu atbildi (latviešu sarunvaloda: 37%, krievu sarunvaloda: 47%).

Kurš šogad būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu?

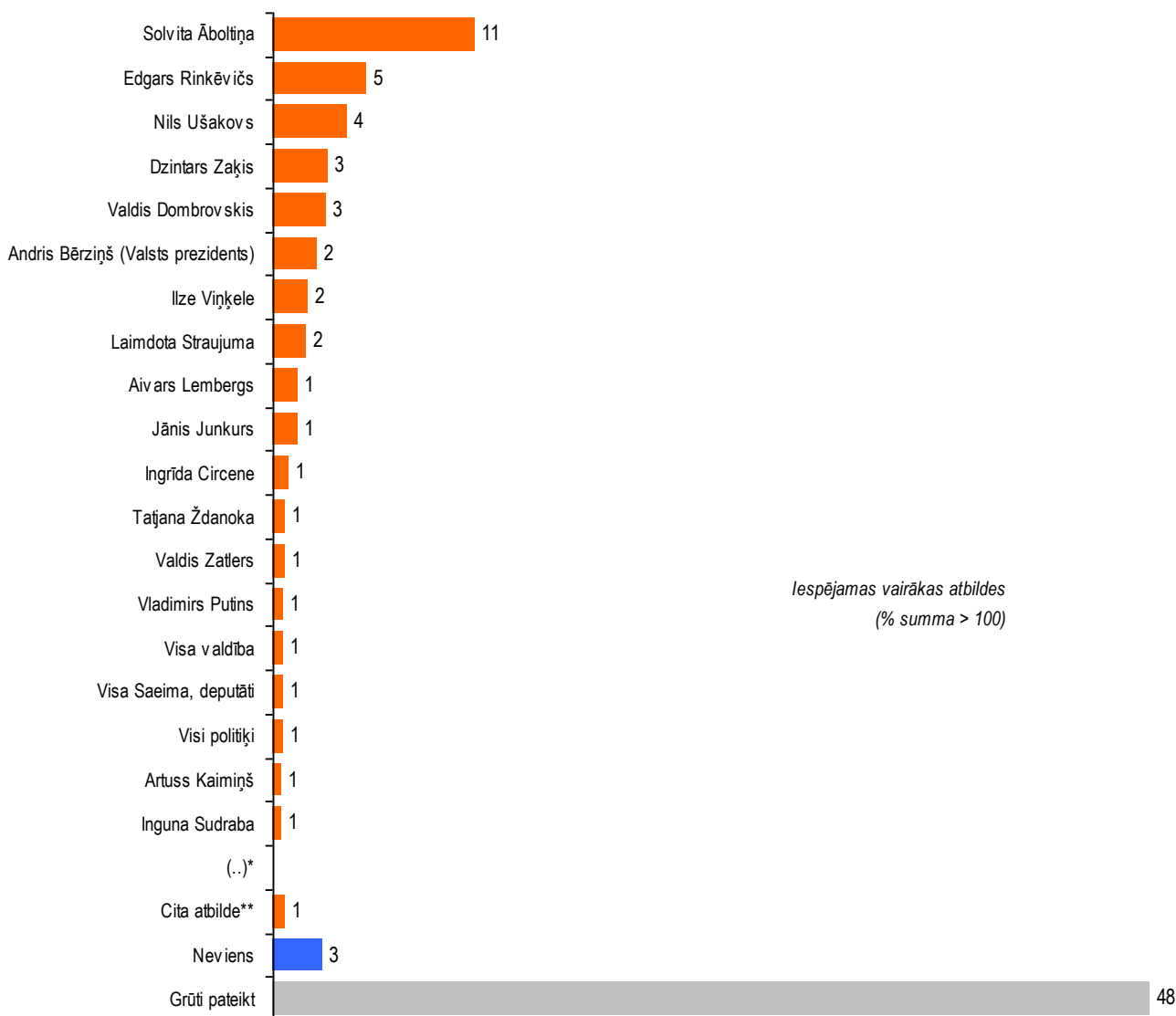
2012., 2013. un 2014.gada aptauju datu salīdzinājums

*Grafikā attēloti dati par cilvēkiem, kurus kādā no aptaujām nosauca vismaz 0.5% aptaujāto.

Salīdzinot veikto aptauju rezultātus, jāmin, ka 2014.gadā iedzīvotāji biežāk nekā pirms gada atturējušies nosaukt cilvēku, kurš būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu (2012.gads: 30%, 2013.gads: 24%, 2014.gads: 41%). Raksturojot nosauktos cilvēkus, vērojams, ka šogad retāk ir minēti tādi cilvēki kā Nils Ušakovs (2012.gads: 20%, 2013.gads: 20%, 2014.gads: 9%) un Valdis Dombrovskis (2012.gads: 8%, 2013.gads: 7%, 2014.gads: 4%). Savukārt Artuss Kaimiņš (2012.gads: 0%, 2013.gads: 0.1%, 2014.gads: 3%) un Laimdota Straujuma (2012.gads: 0.2%, 2013.gads: 0%, 2014.gads: 3%) 2014.gadā ir minēti biežāk.

Kurš sabiedrībā pazīstams cilvēks par šogad paveikto no Ziemassvētku vecīša būtu pelnījis žagarus?

2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

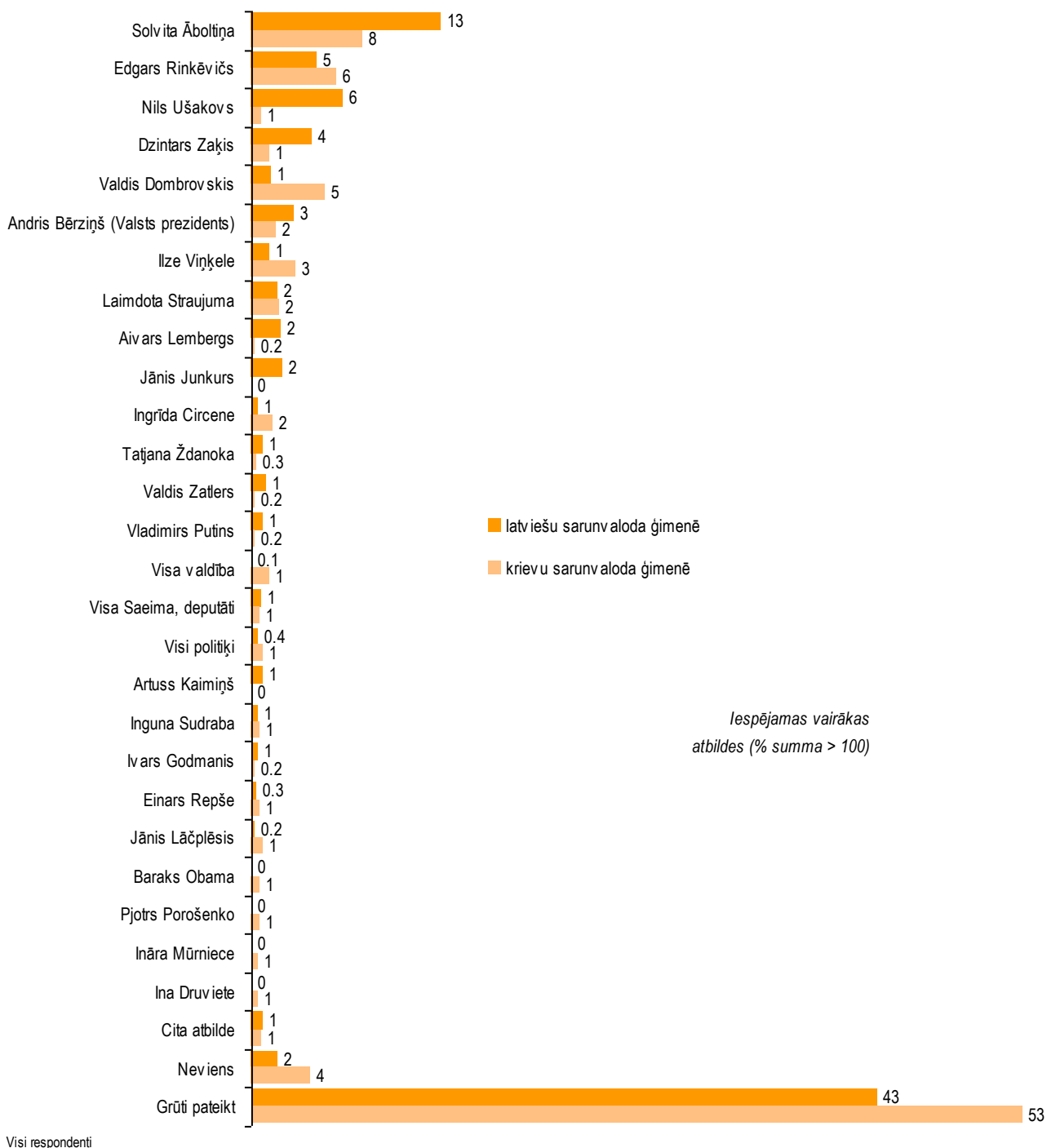
*Grafikā attēloti dati par cilvēkiem, kurus nosauca vismaz 0.5% aptaujāto. Pilnu atbilžu sadalījumu skatīt pielikumā.

**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "žagari būtu jādod daudziem" (minēts 3 reizes); "Imantas pedofils (vēl nenotvertais)" (minēts 1 reizi); "tie, kas nepaaugstināja skolotāju algu" (minēts 1 reizi); "Latvijas spiegs, kurš nogāza savu darbu Krievijā (uzvārdu neatceros)" (minēts 1 reizi); "SIA Aura R iecirkņa ģimenes ārste (uzvārdu negribu nosaukt)" (minēts 1 reizi); "tiem, kuri daudz zog" (minēts 1 reizi).

Starp žagarus pelnījušiem šogad pirmajā vietā ir ierindojusies Solvita Āboltiņa (11%). Arī Edgaram Rinkēvičam (5%) un Nilam Ušakovam (4%), pēc iedzīvotāju domām, šogad no Ziemassvētku vecīša pienāktos žagari. „Melnajā” sarakstā iekļauti arī Dzintars Zaķis (3%) un Valdis Dombrovskis (3%). Vēl, pēc iedzīvotāju domām, žagarus būtu pelnījuši Andris Bērziņš (Valsts prezidents) (2%), Ilze Viņķele (2%) un Laimdota Straujuma (2%). Pārējos cilvēkus minēja 1% un mazāk. Tiesa, jāmin, ka gandrīz puse (48%) respondentu atturējušies nosaukt konkrētu cilvēku.

Kurš sabiedrībā pazīstams cilvēks par šogad paveikto no Ziemassvētku vecīša būtu pelnījis žagarus?

Atbilstu salīdzinājums atkarībā no sarunvalodas ģimenē

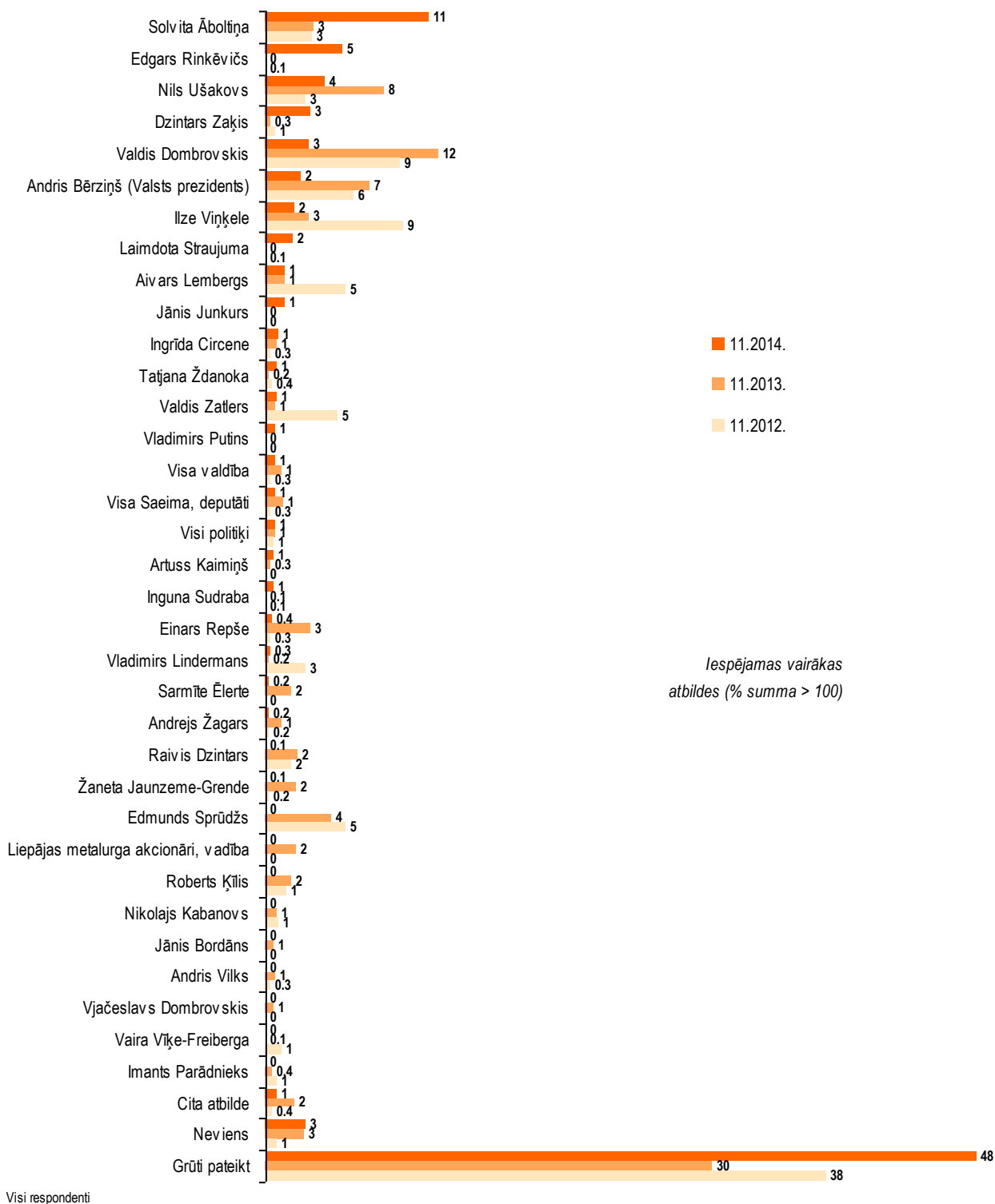

*Grafikā attēloti dati par cilvēkiem, kurus nosauca vismaz 0.5% aptaujāto.

Saskaņā ar aptaujas datiem respondenti ar latviešu sarunvalodu ģimenē biežāk žagarus vēlējuši Solvitai Āboltiņai (latviešu sarunvaloda: 13%, krievu sarunvaloda: 8%), Nilam Ušakovam (attieciņi 6% un 1%) un Dzintaram Zaķim (attieciņi 4% un 1%). Savukārt krievvalodīgie aptaujas dalībnieki biežāk uzskatīja, ka žagarus ir pelnījis Valdis Dombrovskis (latviešu sarunvaloda: 1%, krievu sarunvaloda: 5%). Krievvalodīgie respondenti biežāk arī atturējušies no atbildes uz šo jautājumu (latviešu sarunvaloda: 43%, krievu sarunvaloda: 53%)

Kurš sabiedrībā pazīstams cilvēks par šogad paveikto no Ziemassvētku vecīša būtu pelnījis žagarus?

2012., 2013. un 2014.gada aptauju datu salīdzinājums

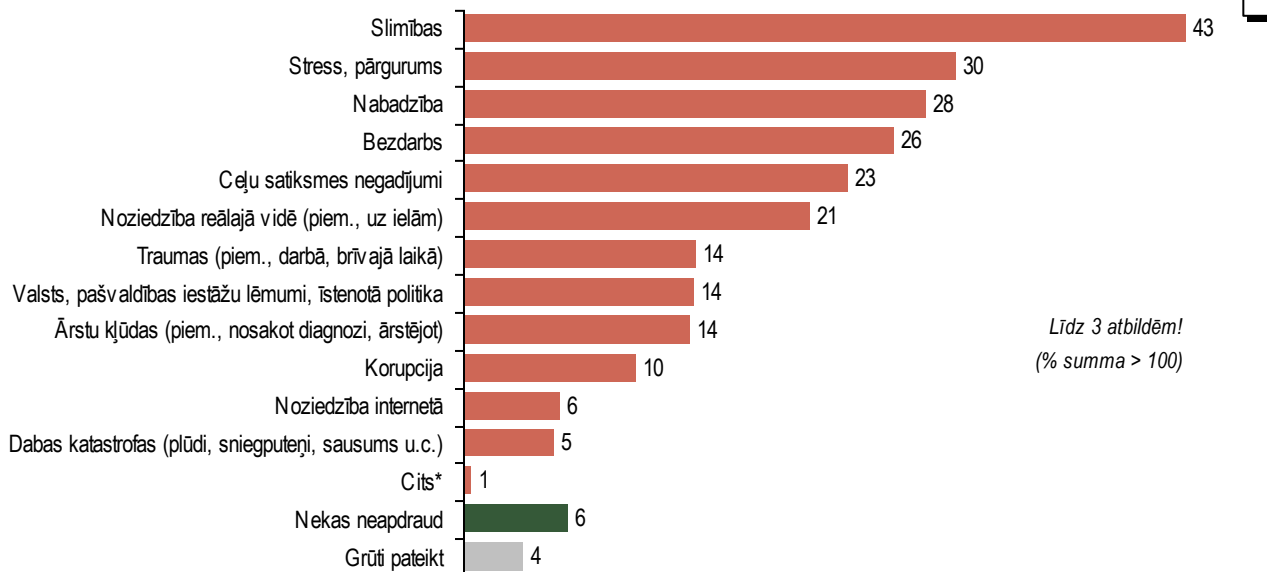
Visi respondenti

*Grafikā attēloti dati par cilvēkiem, kurus kādā no aptaujām nosauca vismaz 0.5% aptaujāto.

Aptauju datu salīdzinājums liecina, ka 2014.gadā starp žagarus nopelnījušiem biežāk minēti Solvita Āboltiņa (2012.gads: 3%, 2013.gads: 3%, 2014.gads: 11%) un Edgars Rinkēvičs (2012.gads: 0.1%, 2013.gads: 0%, 2014.gads: 5%). Savukārt retāk šogad nosaukti Nils Ušakovs (2012.gads: 3%, 2013.gads: 8%, 2014.gads: 4%), Valdis Dombrovskis (2012.gads: 9%, 2013.gads: 12%, 2014.gads: 3%), Andris Bērziņš (Valsts prezidents) (2012.gads: 6%, 2013.gads: 7%, 2014.gads: 2%) un Edmunds Sprūdžs (2012.gads: 5%, 2013.gads: 4%, 2014.gads: 0%). Jāpiebilst, ka šogad iedzīvotāji biežāk nevarēja nosaukt konkrētu cilvēku (2012.gads: 38%, 2013.gads: 30%, 2014.gads: 48%).

Uzskati par iekšējo un ārējo drošību Latvijā

Kas, Jūsaprāt, visreālāk apdraud Jūs ikdienā?

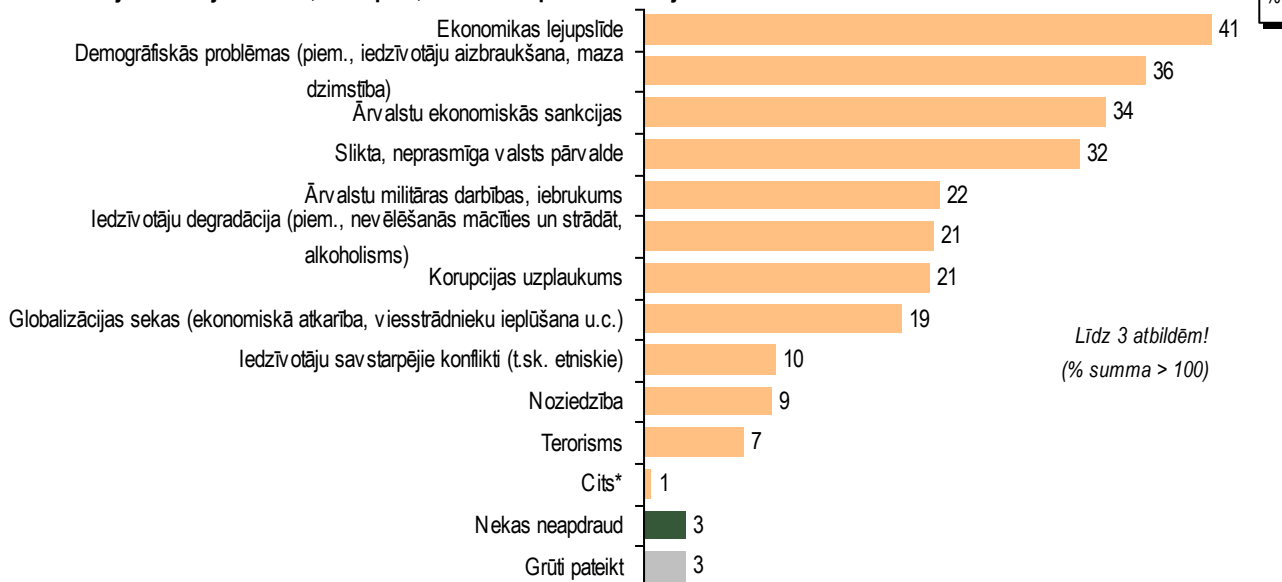

2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

*Kategorijā "Cits" ietilpst: "cenu paaugstināšanās" (minēts 1 reizi); "cilvēku degradācija" (minēts 1 reizi); "depresija" (minēts 1 reizi); "narkomāni" (minēts 1 reizi); "pasīvā smēķēšana" (minēts 1 reizi).

Jautāti, kas viņus visvairāk apdraud ikdienā, iedzīvotāji visbiežāk norādījuši, ka tās ir slimības (43%). Salīdzinoši bieži par ikdienas draudu faktoriem uzskatīti stress, pārgurums (30%), nabadzība (28%) un bezdarbs (26%). Vēl vismaz 1/5 minēja ceļu satiksmes negadījumus (23%) un noziedzību reālajā vidē (21%). Citas atbildes atzīmētas retāk.

Kādi iekšējie un ārējie faktori, Jūsaprāt, visreālāk apdraud Latviju?

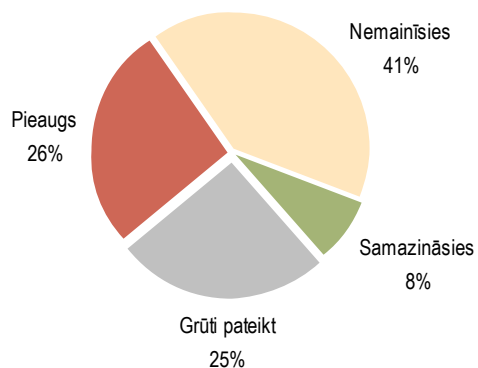

2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

*Kategorijā "Cits" ietilpst: "bezdarbs" (minēts 3 reizes); "ASV apdraud visu pasauli un Latviju tai skaitā" (minēts 1 reizi); "cenu pieaugums" (minēts 1 reizi); "cilvēku strauja veselības pasliktināšanās" (minēts 1 reizi); "nepilsoņi" (minēts 1 reizi).

Savukārt raksturojot, kas, viņuprāt, visreālāk apdraud Latviju, aptuveni 2/5 aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādīja, ka tā ir ekonomikas lejupslīde (41%). Salīdzinoši bieži respondenti nosauca arī demogrāfijas problēmas (36%), ārvalstu ekonomiskās sankcijas (34%) un sliktu, neprasmīgu valsts pārvaldi (32%). Citi faktori par reālajiem draudiem uzskatīti retāk. Jāpiebilst, ka tikai 3% respondentu pauda viedokli, ka Latviju nekas neapdraud.

Kā, Jūsaprāt, 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, mainīsies ārējie apdraudējumi Latvijai (terorisms, ārvalstu agresīva rīcība, ekonomiskās sankcijas u.c.)?

Lūgti paust viedokli par Latvijas ārējo apdraudējumu attīstību 2015.gadā, 26% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādīja, ka tie pieaugs. To, ka ārējie apdraudējumi nemainīsies, minēja 41%, bet 8% atbildēja, ka tie samazināsies. Katram ceturtajam (25%) nebija viedokļa šajā jautājumā.

2014.gada 7.novembris - 23.novembris, N=1002 Latvijas iedzīvotāji

IV DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR GADA KOPSAVILKUMU UN PROGNOZĒM

Ivars Austers, Latvijas Universitātes profesors sociālajā psiholoģijā

Izvērtējot atzīmētos apdraudējumus, mēs nekādā gadījumā nevaram uzskatīt, ka respondentu atbildes mums sniegtu objektīvu ainu par to, kas apdraud Latvijas iedzīvotājus. Taču pilnīgi noteikti varam izdarīt secinājumus par ko cilvēki ikdienā uztraucas – slimības ir stabils līderis. Tāpat arī kļūst visai skaidrs, kādas ir respondentu ikdienas domas par sevi – stress, pārgurums, nabadzība un bailes no bezdarba. Jāsaka, ka visi šie riski ir daļēji kontrolējami, tas ir, tie nav pilnībā nejaušu un neprognozējamu spēku kopums. Protams, atvērts šajā gadījumā paliek jautājums par respondentu pašu gatavību šos riskus mazināt.

Interesantas atbildes ir uz jautājumiem par personībām, kas pelnījušas dāvanas un žagarus. Politika acīmredzami ir tas, kas masu mediju iespaidā respondentiem ienāk prātā – gandrīz pilnībā trūkst mākslinieku, dziedātāju, aktieru, režisoru, rakstnieku vai pat sportistu. Par pēdējiem runājot, ja mani paša atmiņa nevil, tad 2014. gadā notika Soču olimpiāde, kurā latvieši pat pie medaļām tika. Vai Štrombergs neuzvarēja gandrīz visur, kur vien iespējams. Par to taču varētu kādu dāvaniņu iedot?

Žagarus arī pelnījuši galvenokārt politiķi (kas gan cits). Arī Putins. Grēkāžu pulciņš skaidrs. Kāpēc ne to radiostaciju, kuras raida briesmīgu mūziku, vadītāji. Vai teātra režisori, kuri iestudē neciešamas izrādes. Ārpus aptaujas rezultātiem palicis arī slavenais pēriena terapeits, kurš visa ada garumā sabiedrībai piespēlējis ne vienu vien aforismu par dzemdi. Bet taisnīguma labad jāpiezīmē, ka dakteris nav minēts arī dāvanu pelnītāju sarakstā.

Dagmāra Beitnere - Le Galla, Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece

Jautājums par Ziemassvētku dāvanām un žagariem liek apšaubīt pētījuma validitāti, jo izskatās, ka intervēti ir 50:50 latviešu un krievvalodīgie, lai gan Latvijas demogrāfiskā proporcija ir atšķirīgāka. A. Kaimiņu apdāvināt gribējuši vairāk nekā A. Lembergu, un norāda uz ievērojamas daļas respondentu emocionālo attieksmi pret valsts pārvaldi – nav vienaldzīgi un apātiski. Krievu respondentu grupai ir bīstama parādība – ir tikai viens politisks līderis, un tā zaudēšana, var nest lielu spriedzi.

Indikācija par neprasmīgo valsts pārvaldi liecina par respondentu personisku pieredzi un ieinteresētību valsts nākotnē. Pie šādām atbildēm būtu vēlams, ka respondentus iztaujātu pielietojot kvalitatīvo pētījumu metodi – uzzināt tādas pieredzes precīzākas indikācijas.

Iekšējo apdraudējumu lokā – stress un pārgurums liecina par vāju sociālo resursa kapitālu sabiedrībā. Atbalstoša uzvedība, solidaritāte un empātija, arī ikdienas mijiedarbe – smaids, pareizs acu kontakts utt. Lūk, tēmas medijiem!

Margarita Dunska, Dr.oec. Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes profesore

Par iedzīvotāju noskaņojuma zināmu uzlabošanos kopumā liecina arī „DNB Latvijas barometra” pētījuma otrās daļas rezultāti. Tā tika veltīta aizejošā gada novērtējumam un prognozēm par nākošo 2015.gadu. Atbildes uz vairākiem jautājumiem varēja salīdzināt arī ar iepriekšējiem vērtējumiem, jo tie tika uzdoti arī divos iepriekšējos gados. Iespējams, ka par pozitīvāku attieksmi pret notiekošo var spriest pēc tā, kā mainījās šajos trīs gados atbildes uz jautājumu, vai gads kopumā jums ir bijis veiksmīgs. 2012.gadā par veiksmīgu gadu uzskatīja 57% aptaujāto, 2013.gadā – 62%, tad 2014.gadā – 66%. Līdzīga tendence ir, atbildot uz jautājumu, vai nākamais gads būs veiksmīgāks. Arī to, ka ģimenē nākamajā gadā būs vairāk naudas, paredz vairāk respondentu, nekā iepriekš. Kaut arī jāatzīmē, ka vairāk nekā puse aptaujāto ir piesardzīgi un sagaida, ka viņu materiālais stāvoklis nemainīsies. Vērtējot situāciju Latvijā kopumā, vairums aptaujāto uzskata, ka reālākie draudi ir sagaidāmi no ekonomikas lejupslīdes, demogrāfisko problēmu un ārvalstu ekonomisko sankciju puses, bet vēsturē 2015.gads ieies ar Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē.

Sandra Kalniete, Eiropas Parlamenta deputāte

Par to, ka Latvijas iedzīvotāji „domā starptautiski”, liecina viņu viedokļi jautājumā ar ko vēsturē ieies 2015. gads Latvijā - prezidentūru Eiropas Savienībā un attiecību attīstību ar Krieviju. Cilvēki starptautisko situāciju vērtē nosvērti - to, kas uzskata, ka ārējie apdraudējumi Latvijai nākamajā gadā nemainīsies vai pat samazināsies, ir teju divreiz vairāk kā to, kas uzskata, ka apdraudējumi turpinās palielināties.

Raksturīgi, ka Latvijas cilvēkiem pēdējo gadu laikā problēmjautājumu pašā galvgalī ir izvirzījusies veselības aprūpe - tas redzams gan citās aptaujās, gan šajā, kurā cilvēki par galveno draudu ikdienā ar krietnu atrāvieni kā pirmo min „slimības”. Te nu ir par ko nopietni aizdomāties, mūsu politikas veidotājiem.

Arnis Kaktiņš, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” direktors

Man vienmēr ir interesanti vērot iedzīvotāju atbildes uz jautājumiem par to, kurš šogad būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu, bet kurš - žagarus. Tie ir jautājumi, kur respondentiem netiek piedāvāti atbilžu varianti, bet tiek lūgts pašiem pateikt, to, kas pirmais ienāk prātā. Un tieši tāpēc šie jautājumi ir interesanti, jo atklāj pirmās, ātrās un spontānās reakcijas, kas savā ziņā ir visvērtīgākās. Pats fakts, ja kāds cilvēks parādās šādā topā un ir ticis nosaukts vairāk nekā pāris reizes, jau par kaut ko liecina. Ja cilvēks ir ticis nosaukts tikai pāris reizes, tad iespējams, ka viņš neilgi pirms aptaujas brīža pozitīvā vai negatīvā kontekstā ir figurējis ziņās. Jo bieži pirmais prātā ienāk tas, kas ir redzēts vai dzirdēts pēdējais. Taču, ja cilvēks tiek nosaukts vairāk nekā pāris reizes, tad tas norāda uz lielāku nospiedumu sabiedrības apziņā.

Pirmā interesantā lieta ir šo topu nosacītais garlaicīgums, jo pēdējo trīs gadu laikā abos topos lielākoties parādās vieni un tie paši uzvārdi – pārsvarā politiķi. Lielākas izmaiņas ir vērojamas „žagaru kandidātu” topā, bet mazākas – domājot par dāvanu saņēmējiem. Taču, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, šis ir zīmīgs ar to, ka salīdzinoši vairāk cilvēku nekā iepriekš nav varējuši nosaukt savas simpātijas vai antipātijas: 41% aptaujāto nav spējis iedomāties nevienu, kurš, viņaprāt, būtu pelnījis Ziemassvētku dāvanu (pretstatā 24% pērn) un 48% nespēja nosaukt nevienu kandidātu žagaru saņemšanai (30% pērn). Tas liecina, ka laikam tomēr šis gads ir kopumā bijis garlaicīgāks par iepriekšējiem.

Otrā lieta, kas piesaistīja manu uzmanību, ir Artusa Kaimiņa parādīšanās abos topos. Piektā vieta dāvanu topā (ir ticis minēts 3% gadījumu) un 18. vieta žagaru topā (minēts 1% gadījumu) ir kārtējais apliecinājums ļoti spilgtas personības debijai Latvijas politikā.

Visbeidzot interesanti un vienlaikus zīmīgi ir tas, ka žagaru topā no pirmajām desmit vietām, septiņās ir tieši partijas Vienotība pārstāvji. Sākot ar Solvitu Āboltiņu pirmajā vietā (11%) un beidzot ar Jāni Junkuru desmitajā (1%). Tā kā žagaru topa Top 10 parādās arī Edgars Rinkevičs un Dzintars Zaķis, tad jādomā, ka šis kolektīvais sniegums lielā mērā ir pēcvēlēšanu notikumu rezultāts. Citādi būtu grūti izskaidrot Vienotības salīdzinoši labos panākumus nupat notikušajās Saeimas vēlēšanās.

Līga Menģelšone, Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore

"Noslēdzoties 2014.gadam, iedzīvotāju kopējo noskaņojumu varētu vērtēt kā samērā pozitīvu – tā vismaz liecina „DNB Latvijas barometra” pētījuma jaunākie dati, kas rāda, ka uzlabojumi vērojami pilnīgi visos valsts ekonomiskās situācijas un turpmākās attīstības jautājumos un ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem iedzīvotāji šo gadu samērā optimistiski vērtējuši no personiskās labklājības un veiksmes viedokļa.

Tomēr ir daži indikatori, kas raisa bažas. Un te nav runa tikai par pētījuma rezultātiem, kas ir zināmā mērā subjektīvi un publisko dienaskārtību atainojoši. Tas, ka iedzīvotāju prognoze ekonomiskās situācijas attīstībai turpmākā gada laikā ir pesimistiskāk nekā pērn, nav nejaušība. Pieņemtu, ka, veicot pētījumu šonedēļ, tā būtu vēl kritiskāka, jo Latvijas ekonomiku būtiski ietekmē kaimiņvalsts Krievijas aktuālās norises – gan tiešais un netiešais ekonomisko sankciju efekts, gan lielās rubļa kursa svārstības, kas pasliktina eksporta nozaru situāciju.

Jāpiebilst, ka, lai arī līdzšinējā Krievijas sankciju ietekme uz Latvijas ekonomiku tiešā veidā (konkrētu pārtikas produktu eksporta aizliegums un līdz ar to – eksporta apgrozījuma kritums) nav pārāk liela, daudz būtiskāks ir netiešais efekts. Apstājoties piena produktu eksportam no Eiropas valstīm uz Krieviju, ir samazinājies

mūsu piensaimnieku eksports arī uz Lietuvu, kas līdz šim pārstrādāja samērā lielu daļu mūsu valstī saražotā piena. Tāpat jūtami cietusi autopārvadājumu nozare, kas līdz šim nodrošināja „aizliegto” pārtikas produktu transportēšanu. Pastarpinātu efektu jūt tūrisma industrija, samazinoties Krievijas tūristu skaitam, un galu galā nepārdomāti pašu valdības lēmumi paralizējuši citus finanšu avotus, kas nedaudz atvieglotu Latvijas ekonomisko situāciju (piemēram, emocionālā gaisotnē pieņemtie Imigrācijas likuma grozījumi, kuri faktiski apturējuši nekustamo īpašumu investīcijas, kas saistītas ar uzturēšanās atļauju ieguvu).

Interesanti, ka „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti liecina – publiskajā sektorā strādājošie ir ievērojami optimistiskāki, domājot par Latvijas ekonomisko attīstību, bet privātā sektora darbinieki un vadītāji ir pesimistiskāki. Šīs atšķirības ir ļoti jūtamas – piemēram, to, ka Latvijas ekonomiskā situācija patlaban uzlabojas, minējuši 24,5% publiskajā sektorā un tikai 15,7% privātajā sektorā strādājošo, bet skeptiķu skaits ir vēl atšķirīgāks – to, ka situācija pašlaik pasliktinās, teic 17,5% publiskajā sektorā un 31,8% privātajā sektorā nodarbināto. Lai kā negribētos atzīt, iepriekš minētie ekonomiskie apsvērumi liecina, ka skeptiķiem ir pamats tā domāt, jo atšķirībā no budžeta „patērētājiem” viņi daudz skaudrāk un uz savas ādas izjūt, ka nopelnīt kļūst grūtāk.

Viss iepriekš minētais nav tikai Latvijas problēma. Eiropas ekonomika patlaban aug vislēnāk, ja salīdzinām ar citiem pasaules ekonomikas centriem, un ikviens papildu apgrūtinājums to bremzē vēl vairāk. Taču, kamēr „vecā Eiropa” ar tās daudzos gadu desmitos izveidojušos labklājības līmenī to tik kritiski neizjūt, Latviju, tās Baltijas kaimiņus un citas mazākas ekonomikas jauni satricinājumi ietekmē ļoti jūtami.

Pašreizējā situācija, kā redzams, nenāk par labu nevienai no pusēm, un lejupslīdoša ekonomika tikai rada vēl lielākus draudus dažādu sabiedrības grupu neapmierinātībai ar pašreizējo situāciju un – ekstrēmismam. To ir norādījušas arī visdažādākā līmeņa Eiropas amatpersonas, tostarp Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs Martins Šulcs – saspīlējuma sabiedrībā vienīgais risinājums ir ekonomikas uzplaukums. Taču tas sankciju apstākļos nav iespējams.

Uz to norāda arī jau pieminētā „DNB Latvijas barometra” respondentu viedokļi par to, kas patlaban visvairāk apdraud Latviju – trīs būtiskākie apdraudējumi iedzīvotāju skatījumā ir saistīti ar ekonomisko situāciju gan ārējo faktoru (sankcijas), gan iekšējo aktualitāšu ietekmē (demogrāfija, kas atstāj ilgtermiņa ietekmi uz ekonomisko aktivitāti uz izaugsmi valstī). Šādos apstākļos ir tikai divi saprātīgi risinājumi – sēsties pie sarunu galda un meklēt risinājumu starptautiskajai situācijai un vienlaikus – darīt visu iespējamo, lai nepasliktinātu uzņēmējdarbības vidi uz vietas, Latvijā. Pēdējo dienu notikumi budžeta pieņemšanas procesā par to rada papildu bažas, tādēļ ieteiktu gan tagad, gan nākotnē politiķiem vairāk iedziļināties gan iepriekš minētajā, gan citos pētījumos un datos, kas liecina par privātā sektora satraukumu. Galējā gadījumā biznesam, par laimi, atšķirībā no valsts ir iespēja pārcelties citur – kur tas ir vairāk gaidīts un cienīts.”

Artis Pabriks, Eiropas Parlamenta deputāts

Izvērtējot „DNB Latvijas barometra” pētījuma jaunākos datus, jāsecina, ka Krievijas - Ukrainas konflikts, tostarp, plašākā mērogā Krievijas un Rietumvalstu konflikts, cilvēkos ir radījis daudz lielākas bažas par mūsu valsts ārējo drošību, kā tas bija vēl pirms pāris gadiem. Atbildot uz jautājumu par iekšējiem un ārējiem faktoriem, kas visreālāk apdraud Latviju, 34% aptaujāto uzskata, ka tās ir ārvalstu ekonomiskās sankcijas, savukārt 22% - ārvalstu militārās darbības, iebrukums. Tāpat ceturtdaļa iedzīvotāju uzskata, ka nākamajā gadā ārējie apdraudējumi Latvijai pieaugs. Šādas cilvēku bažas ir saprotamas, jo patlaban vēl arvien nav skaidrs, kādā virzienā attīstīsies Krievijas un Eiropas valstu attiecības. Krievijā joprojām notiek būtiska ekonomikas lejupslīde kā rezultātā rubļa vērtība, salīdzinot ar gada sākumu, ir samazinājusies par aptuveni 40%. Ir skaidrs, ka Krievija šādu „kritumu” ilgstoši nespēs izturēt, tajā pašā laikā Krievijas amatpersonu līdzšinējā rīcība neliecina, ka viņi būtu gatavi meklēt racionālu situācijas risinājumu. Gluži pretēji – joprojām turpinās asā retorika un „muskulu demonstrācija” no Krievijas puses, kas iedzīvotājos rada pamatotas bažas, jo esam tās kaimiņvalsts. Šajā kontekstā pozitīvi vērtējams tas, ka iedzīvotāju savstarpējo konfliktu draudi aptaujā tiek vērtēti kā salīdzinoši zemi, kas liecina, ka, neskatoties uz dažādiem mēģinājumiem situāciju provocēt, tas līdz šim nav pārāk labi izdevies.

Kas attiecas uz iekšējiem faktoriem, kas apdraud Latviju, redzams, ka joprojām dominē ekonomiskā izaugsme un cilvēku aizbraukšana, kā arī cilvēku degradācija – alkoholisms, nevēlēšanās strādāt. Tas sasaucas ar atbildēm uz jautājumu par faktoriem, kas cilvēkus personīgi visvairāk ietekmē, kur nabadzība (28%) un bezdarbs (26%) ierindojas 3. un 4. vietā. Šie aptaujas dati ļoti labi izkristalizē, kādām vajadzētu būt valdības prioritātēm,

proti, nabadzības izskaušana, darbavietu radīšana un ārējās drošības nodrošināšana. Interesanti ir tas, ka visvairāk cilvēki ir norūpējušies par savu veselības stāvokli (43%), kā arī stresu un pārgurumu (30%), kas, iespējams, liecina par būtiskiem trūkumiem veselības aprūpes sistēmā, kā arī par to, ka nodarbinātie cilvēki ir tā noslogoti un pārguruši, ka tas būtiski ietekmē viņu veselības stāvokli. Piekrītu arī cilvēkiem, kas augstu vērtē ceļu satiksmes negadījumu skaitu (23%), jo mums joprojām ir pārāk daudz traumu un negadījumu uz ceļa, salīdzinot ar attīstītajām Eiropas valstīm.

Atbildot uz jautājumu, ar ko vēsturē ieies 2015.gads Latvijā, pārliecinoši pirmajā vietā ierindojas Latvijas Prezidentūras Eiropas Savienības Padomē (56%), kas liecina, ka iedzīvotāji ir sapratuši šī notikuma nozīmīgumu un iespējas, kas valstij šajā laikā ir dotas, gan ietekmējot Eiropas Savienības dienaskārtību, gan veicinot tūrisma industrijas attīstību. Tas ir vērtējams pozitīvi, jo, iespējams, arvien vairāk sevi sākam apzināties kā daļu no Eiropas Savienības un to vairs novērtējam kā kaut ko tālu un tādu, kas uz mums neattiecas.

Kā ļoti svarīgu notikumu iedzīvotāji vērtē arī attiecību attīstību ar Krieviju, kas apliecina iepriekš rakstīto, ka ārējie apdraudējumi tiek vērtēti kā ļoti augsti.

Par būtisku notikumu respondenti uzskata arī gaidāmās Valsts prezidenta vēlēšanas, jo kā jebkuras vēlēšanas tās var nest izmaiņas politiskajā vidē, to stabilizējot, vai gluži pretēji – sašūpojot.

Andris Račs, astrologs

Jāteic, ka kopējā situācija ir Latvijā mēreni laba, ko pagaidām garantē salīdzinoši apmierinošs balanss starp demogrāfisko situāciju, pieprasījumu un piedāvājumu darba tirgū. Kad situācija Eiropas Savienībā ir būtiski labāka nekā Latvijā, iedzīvotāji „skumst” par to, kas nav Latvijā. Tagad, kad Eiropas Savienībā nav ziedu laiki, iedzīvotāji jūtas labāk. Kad Ukrainā un Krievijā iet pavisam slikti, arī krievvalodīgie iedzīvotāji vairāk novērtē to, kas ir labs Latvijā. Viena mana kliente no Kijevas (kurai ir dzīvokļi arī Maskava un Kanāriju salās) nesen man teica: „Cik pie jums tomēr ir labi...”

Domāju, ka 2015.gadā būs vērojamas šādas tendences: lēna demogrāfiskās ainas pasliktināšanās, taču vēl ne tādā pakāpē, lai rastos lielas problēmas, taču viesstrādnieku jautājums tiks aktualizēts, lai 2016.gada tas kļūtu par realitāti. Tīkmēr izejvielu lētums „kompensēs” uzņēmējiem negūto peļņu, nespējot palielināt eksportu. Turklāt lauksaimniecībā nodarbinātajiem būs sarežģīts laiks, bet uzlabošanās redzama rudenī.

Jāteic, ka ilgtermiņa stagnācija Eiropas Savienībā saglabāsies arī 2015.gadā. Savukārt ārējās agresijas draudi (no Krievijas) būs tieši atkarīgi no Latvijas vadības tālredzīgas vai netālredzīgas politikas (E.Rinkeviča faktors).

Savukārt, nekustamā īpašuma pieejamība vietējiem iedzīvotājiem Jūrmalā un Rīgā jaunajos projektos (uzturēšanās atļauju nepirkšanas dēļ) saskarsies ar kredītesšanas problēmu. Risinājums ir valdības un banku ziņā.

Jāteic, ka atsevišķos periodos (domāju, ziemā un rudenī) iedzīvotāju optimisms nepieaugs. Turklāt turpināsies reālistiskās pasaules uzskata nostiprināšanās, kas ļauj cilvēkiem priecāties par to kas ir un nebēdāties par to kas nav.

Par galveno iekšzemes kopprodukta pieauguma tempa bremzēšanos Eiropas Savienība (un līdz ar to arī Latvijā) uzskatu demogrāfisko situāciju, kas samazina pieprasījumu. Ar to jāreķinās ilgtermiņā. Izglītoto un maksātspējīgo imigrantu no Āfrikas un Āzijas un viņu pēcteču īpatsvars ir neliels, tādēļ tie nevarēs proporcionāli savam pieaugošajam skaitam Eiropas Savienībā nodrošināt (kompensēt) iekšzemes kopprodukta pieaugumu.

Novēlu visiem strādāt pie sava darba efektivizācijas un ar mazākiem resursiem panākt lielāku pievienoto vērtību!

Agnese Rutkovska, Latvijas Bankas ekonomiste

Nav noslēpums, ka daudzus iedzīvotājus visā pasaulē aizrauj horoskopi, un pat ja ne aizrauj – tad to lasīšana un (ne) realizēšanās dzīvē novērošana ir samērā aizraujoša nodarbe. Līdzīgi ir arī ar prognozēm par ekonomiku. Šādas prognozes izsaka gan ekonomisti, gan paši iedzīvotāji, un „DNB Latvijas barometra” aptaujas ļauj mums tās apkopot un pēc laika uz tām atskatīties. Kā tad izskatās prognozes šogad un vai ir piepildījušās iepriekšējās?

Šā gada „DNB Latvijas barometrs” pētījums rāda, ka 66% aptaujāto 2014. gadu vērtē kā veiksmīgu. Iedzīvotāji optimisms pēdējos gados ir audzis – savulaik par veiksmīgu 2012. gadu atzina 57%, bet 2013. gadu – 62%. Šādu dinamiku apstiprina arī makroekonomiskie rādītāji – privātais patēriņš 2012. gadā auga par 3.2%, 2013. gadā - par 6.0%, bet 2014. gadā vēl par nepilniem 3% (dati pieejami par pirmajiem trīs ceturkšņiem). Pakāpeniski ir uzlabojusies rocība – augusi gan vidējā alga, gan nodarbinātība, arī nodokļu grozījumi ir bijuši par labu "uz rokas" saņemtajai daļai.

Nedaudz cita dinamika vērojama nākotnes (nākamā gada) novērtējumā. 46% no aptaujātajiem domā, ka 2015. gads būs veiksmīgāks nekā 2014. gads, arī šajā jautājumā šogad optimisms ir vairojies. Tomēr tā nebija iepriekšējos gados - pērn iedzīvotāji bija pesimistiskāk noskaņoti kā vēl pirms gada. Uz to, ka nākamais gads būs labāks, 2012. gadā norādīja 40%, savukārt 2013. gadā – 37%.

Nākotnes novērtējuma pasliktinājums pērn bija meklējams raizēs, vai pāreja uz eiro notiks gludi, - toreiz 58% aptaujāto atzina, ka jaunās valūtas ieviešana rada bažas. Cilvēciņi šīs bažas saprotot, bet no malas novērtējot milzīgo sagatavošanās darbu, kas bija pārdomāts līdz sīkumam, šis piesardzīgums prognozēs šķita pārspīlēts. Arī daudz izskanējušie biedinājumi par milzīgu inflāciju nerada atspoguļojumu dzīvē.

Pirms gada („DNB Latvijas barometra” pētījumā Nr.64) es izteicu savu prognozi: "2014. gads būs notikumiem bagāts - būsīm pieraduši pie jaunas valūtas, tiks izveidota jauna valdība un ievēlēts jauns tautas priekšstāvju sasaukums Saeimā un Eiropas Parlamentā, kā arī būsīm Rīgu daudzīnājuši kā Eiropas kultūras galvaspilsētu. Tas neapšaubāmi būs darbīgs un spriedzes pilns gads. Esmu pārliecināta, ka 2014. gada nogalē, jau prognozējot gaidāmā 2015. gada ekonomiskos procesus valstī kopumā un ģimenes finansiālo situāciju, iedzīvotāji savās prognozēs būs jau krietni optimistiskāki."

Jāatzīst, ka mana prognoze ir apstiprinājusies daļēji. Tik tiešām nākamo gadu iedzīvotāji vērtē krietni optimistiskāk – 9% iedzīvotāji no pesimistiskā "flanga" ir pārgājuši optimistiskajā – tajā, kuri nākamo gadu uzlūko kā labāku par aizejošo. Tomēr arī Latvijas Bankas iekšzemes kopprodukta prognozes laika gaitā tika samazinātas, jo šogad tautsaimniecību nozīmīgāk ietekmēja ne vien minētie valsts iekšējie procesi, bet arī ārējie – proti, Krievijas - Ukrainas konflikts, ārējās tirdzniecības ierobežojumi un pieprasījuma kritums Krievijā. Šie notikumi neļāva tautsaimniecībai augt tik strauji, kā varēja cerēt pirms gada, un izaugsme drīzāk vērtējama kā mērena, bet ne strauja – pat ja tā salīdzinājumā ar citām Eiropas Savienības valstīm joprojām ir viena no dinamiskākajām.

Šie procesi ir mainījuši arī iedzīvotāju skatījumu uz norisēm ekonomikā. Pērn iedzīvotāji savās nākamā gada notikumu vīzijās pārsvarā runāja par iekšējiem procesiem un jo īpaši par eiro ieviešanu, un jautājumi par ārējiem apdraudējumiem pat netika uzdoti. Gada laikā skatījums ir būtiski mainījies un ārējās vides faktoriem tiek piešķirta krietni lielāka nozīme.

Uz „DNB Latvijas barometra” aptaujas jautājumu, ar ko vēsturē ieies 2015. gads Latvijā, visbiežāk respondenti atbildēja, ka tā būs Latvijas prezidentūra ES Padomē (56%). Otrajā vietā bija attiecības ar Krieviju, to sekas (32%), bet trešajā - Latvijas Valsts prezidenta vēlēšanas, to rezultāti (27%).

Manuprāt, Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē būs pozitīva, bet neliela ietekme uz tautsaimniecību (augstāka nodarbinātība, dažādu pakalpojumu sniegšana, t.sk. tulkošana, programmnodrošinājums, kultūras pasākumi; vairāk ārvalstu viesu, mūsu prasmju uzlabošanās, valsts kā tūrisma objekta reklamēšana utt.). Ar mazāku varbūtību tā var būt arī negatīva. Atgādināšu, ka pirms gada Lietuva šajā statusā saskārās ar Krievijas sankcijām, kas negatīvi ietekmēja Lietuvas eksportu.

Tomēr bažas ir ne vien par attiecībām ar Krieviju, bet arī par pašas Krievijas tautsaimniecības attīstību. Jau tagad ir jūtams pieprasījuma kritums no Krievijas puses, kas ietekmē tranzītu, tirdzniecību un tūrismu. Un bažas ir ne vien par Krieviju, bet arī citām tirdzniecības partnervalstīm, dinamiskāku attīstību varētu vēlēties arī Vācijā, Somijā un citviet. Pieprasījuma kritums samazina Latvijas eksportu vairāk nekā tiešas sankcijas atsevišķām precēm. Turklāt tik nestabilā ekonomiskajā un politiskajā situācijā jau tā piesardzīgie investori var turpināt atlikt jaunu investīciju projektu plānus, kas attiecīgi mazinās ražošanas un eksporta paplašināšanas iespējas. Arī māsaimniecības piesardzības nolūkos var tērēt mazāk, tā samazinot arī iekšzemes pieprasījumu.

Līdzās šiem galvenokārt ārējiem faktoriem, kurus ietekmēt ir grūti, kā iekšzemes pieprasījumu bremzējoši aspekti darbojas arī Imigrācijas likuma un Maksātnespējas likuma grozījumi. Savukārt uz straujāku izaugsmi var cerēt, ja izdosies veiksmīgi atjaunot „Liepājas metalurga” darbību, ja ārējais pieprasījums stiprināsies un uzņēmējiem izdosies ātri un elastīgi pārorientēt savu produkciju jaunajos eksporta tirgos.

Šīs augstās nenoteiktības fonā nākamo gadu Latvijas Banka prognozē kā mērenas attīstības gadu ar iekšzemes kopprodukta kāpumu 2.7% apmērā. Pēc gada varēsīm atkal ar interesi atskatīties un novērtēt, kurā virzienā prognozes ir piepildījušās, bet kurā - esam kļūdījušies.

Klāvs Sedlenieks, sociālantropologs, Rīgas Stradiņa universitātes lektors

Jāteic, ka „DNB Latvijas barometra” pētījuma pirmās daļas vērtējumi daļēji sakrīt ar otrās. It īpaši, tas attiecas uz daļu, kur iedzīvotājiem jānovērtē tas kā viņi personīgi dzīvojuši šajā gadā - lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka gads ir bijis veiksmīgs (66%). Jāpiebilst, ka apmierināto skaits ir audzis pēdējos trīs gadus. Turklāt vērtējot to, cik veiksmīgs būs nākamais gads, aptaujātie arī bijuši optimistiski noskaņoti. Šis vērtējums arī ir piedzīvojis kāpumu pēdējo trīs gadu laikā. Tiesa, minētais vērtējums ir pretrunā ar pirmā daļas „nākotnes indeksu”.

Interesanti novērot, ka Solvitas Āboltiņas rīcība acīmredzami ir satraukusi daudzus iedzīvotājus – daļa aptaujāto uzskata, ka Ziemassvētkos viņa ir pelnījusi žagarus. Turklāt domājot par tiem, kuri ir pelnījuši dāvanas, latviski runājošo respondentu vidū Artūrs Kaimiņš (5%) ir pārspējis Aivaru Lembergu (4%). Turklāt šajā respondentu grupā Kaimiņam šādi panākumi ir vienīgajam. Lemberga līmeni sasniedz arī Laimdota Straujuma un Raimonds Pauls. Nevienš no šiem rādītājiem pats par sevi gan nedod pamatu optimismam. Diemžēl to pašu var teikt arī par to, ka 37% latviski runājošo un 47% krieviski runājošo respondentu nevar nosaukt nevienu, kam pienāktos dāvana, turklāt šīs grūtības ievērojami palielinājušās pēdējā gadā (vidēji no 24% uz 41%).

Raimonds Vējonis, Latvijas Republikas aizsardzības ministrs

Latvijas iedzīvotāji vienmēr ir bijuši piesardzīgi, vērtējot savu šodienas un rītdienas labklājību, tādēļ katrs procentpunkta pieaugums šajā vērtējumā ir zelta vērts. Tas apliecina latviešu pieaugošo pārliecību par sevi un rītdienu. Kā aizsardzības ministram man visnozīmīgākie ir rādītāji par to, kā cilvēki sajūt ārējos apdraudējumus. Fakti, ka katrs ceturtais (26%) Latvijas iedzīvotājs prognozē ārējo apdraudējumu pieaugumu un tikai 8% uzskata, ka tie 2015.gadā samazināsies, ir risks arī mūsu ekonomiskajai izaugsmei un labklājībai, jo drošība ir svarīga ekonomiskajai attīstībai un jau tagad, nosakot kredītreitingus, valsts ārējie apdraudējumi ietekmē novērtējumu. Drošība ir priekšnoteikums, lai cilvēki vēlētos dzīvot Latvijā, audzināt bērnus, būvēt mājas, attīstīt biznesu u.c. Nevienš neinvestēs un nestrādās ar valsti, kas potenciāli ir apdraudēta. Vienlaikus mēs kā sabiedrība apzināmies, ka valsts apdraudējuma risks ir ekonomikas lejupslīde, demogrāfija un ekonomiskās sankcijas. Tādējādi mēs iegūstam kopainu – Latvijas pastāvēšana, izaugsme un nākotne nav iespējama bez nacionālās drošības interešu aizstāvības un aizsardzība ir viens no tās elementiem. Mums jābūt gataviem aizstāvēties pret militāru uzbrukumu, tieši tādēļ, lai tas nebūtu jādara. Mūsu investīcijām aizsardzībā jābūt gudrām tieši tādēļ, ka mēs varam atļauties investēt maz. Galvenais – mums jānovērtē mūsu valsts neatkarība un jāspēj vismaz ignorēt mūsu sasniegumu noniecināšana.

„DNB Latvijas barometra” Nr.75 aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1002 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (127 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 07.11.2014. līdz 23.11.2014.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas*	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 07.02.2014.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	31.1	32.3	32.3
Pierīga	18.1	17.8	17.8
Vidzeme	11.1	10.1	10.1
Kurzeme	11.0	12.9	12.9
Zemgale	12.6	12.2	12.2
Latgale	16.2	14.7	14.7

DZIMUMS

Vīrieši	43.6	47.5	47.5
Sievietes	56.4	52.5	52.5

TAUTĪBA

Latvieši	61.5	58.3	58.3
Citi	38.5	41.7	41.7

VECUMS

18 - 24 g.v.	11.8	11.9	11.9
25 - 34 g.v.	18.6	20.6	20.6
35 - 44 g.v.	17.1	18.7	18.7
45 - 54 g.v.	21.5	19.1	19.1
55 – 74 g.v.	31.1	29.7	29.7

STATUSS

Strādājošie	65.0	65.9
Nestrādājošie	35.0	34.1

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība	11.5	11.7
Vidējā, vidējā profesionālā	60.7	61.0
Augstākā	27.8	27.3

PILSONĪBA

LR pilsoņi	86.6	85.6
Respondenti bez LR pilsonības	13.4	14.4

*Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums.

„DNB Latvijas barometra” Nr.75 aptaujā izmantotā anketa

I DAĻA - INDIKATORI

N1. Vai, Jūsaprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

Pareizā	1
Nepareizā	2
Grūti pateikt/ NA	8

N2. Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

Pilnībā apmierināts	1
Drīzāk apmierināts	2
Drīzāk neapmierināts	3
Pilnībā neapmierināts	4
Grūti pateikt/ NA	8

N3. Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N4. Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

Uzlabojas	1
Pasliktinās	2
Nemainās	3
Grūti pateikt/ NA	8

N5. Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N6. Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N7. Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N8. Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

Ļoti labas	1
Drīzāk labas	2
Viduvējas	3
Drīzāk sliktas	4
Ļoti sliktas	5
Grūti pateikt/ NA	8

II DAĻA – GADA KOPSAVILKUMS UN PROGNOZES

Nākamie jautājumi būs par 2014.gada izvērtējumu un prognozēm par 2015.gadu

E1. Vai 2014.gads kopumā Jums ir bijis veiksmīgs?

Ļoti veiksmīgs	1
Drīzāk veiksmīgs	2
Drīzāk neveiksmīgs	3
Ļoti neveiksmīgs	4
Grūti pateikt/ NA	8

E2. Vai 2015.gads, Jūsaprāt, Latvijai kopumā būs veiksmīgāks nekā 2014.gads?

Ievērojami veiksmīgāks	1
Nedaudz veiksmīgāks	2
Tāds pats kā 2014.gads	3
Nedaudz neveiksmīgāks	4
Ievērojami neveiksmīgāks	5
Grūti pateikt/ NA	8

E3. Vai, Jūsaprāt, 2015.gadā Jūsu ģimenē naudas būs vairāk, aptuveni tikpat vai mazāk nekā 2014.gadā?

Vairāk	1
Aptuveni tikpat	2
Mazāk	3
Grūti pateikt/ NA	8

E4. Ar ko, Jūsaprāt, vēsturē ieies 2015.gads Latvijā? (Izsniegt kartīti E4, atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus!)

Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē	1
Ekonomiskās situācijas uzlabošanās	2
Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās	3
Latvijas valsts prezidenta vēlēšanām, to rezultātiem	4
Valdības reformām dažādās nozarēs (piem., izglītība, nodokļi, veselība)	5
Politiskām pārmaiņām, satricinājumiem (valdības krīzes, jaunu partiju veidošanās u.tml.)	6
Attiecībām ar Krieviju, to sekām	7
Izmaiņām, kas radīsies Eiropas Savienības politikas, lēmumu rezultātā	8
Sociāliem nemieriem, protesta akcijām, streikiem	9
Dažādiem skandāliem (piem., korupcija)	10
Augstāku emigrācijas līmeni (vairāk aizbraukušo)	11
Iedzīvotāju masveida atgriešanos Latvijā	12
Augstiem sasniegumiem sportā (piem., Pasaules čempionātā hokejā, Eiropas čempionātā basketbolā)	13
Panākumiem zinātnē	14
Neparastiem dabas apstākļiem, klimatiskām izmaiņām	15
Lielu dzimstības pieaugumu	16
„Jaunā viļņa” atcelšanu	17
Cits notikums (norādīt!).....	18
Grūti pateikt/ NA	98

Nākamie jautājumi būs par iekšējo un ārējo drošību Latvijā

E5. Kas, Jūsaprāt, visreālāk apdraud Jūs ikdienā? (Izsniegt kartīti E5, atzīmēt līdz 3 atbilžu variantiem!)

Noziedzība internetā	1	Nabadzība	9
Noziedzība reālajā vidē (piem., uz ielām)	2	Korupcija	10
Slimības	3	Stress, pārgurums	11
Traumās (piem., darbā, brīvā laikā)	4	Valsts, pašvaldības iestāžu lēmumi, īstenotā politika	12
Ārstu kļūdas (piem., nosakot diagnozi, ārstējot)	5		
Ceļu satiksmes negadījumi	6	Cits (norādīt, kas!)	13
Dabas katastrofas (plūdi, snieguni, sausums u.c.)	7	Nekas neapdraud	14
Bezdarbs	8	Grūti pateikt/ NA	98

E6. Kādi iekšējie un ārējie faktori, Jūsaprāt, visreālāk apdraud Latviju?

(Izsniegt kartīti E6, atzīmēt līdz 3 atbilstošajiem variantiem!)

Terorisms	1
Ārvalstu militāras darbības, iebrukums	2
Ārvalstu ekonomiskās sankcijas	3
Globalizācijas sekas (ekonomiskā atkarība, viesstrādnieku ieplūšana u.c.)	4
Demogrāfiskās problēmas (piem., iedzīvotāju aizbraukšana, maza dzimstība)	5
Ekonomikas lejupslīde	6
Korupcijas uzplaukums	7
Iedzīvotāju savstarpējie konflikti (t.sk. etniskie)	8
Slikta, neprasmīga valsts pārvalde	9
Iedzīvotāju degradācija (piem., nevēlēšanās mācīties un strādāt, alkoholisms)	10
Noziedzība	11
Cits <i>(norādīt, kas!)</i>	12
Nekas neapdraud	13
Grūti pateikt/ NA	98

E7. Kā, Jūsaprāt, 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu, mainīsies ārējie apdraudējumi Latvijai (terorisms, ārvalstu agresīva rīcība, ekonomiskās sankcijas u.c.)?

Pieaugs	1
Nemainīsies	2
Samazināsies	3
Grūti pateikt/ NA	8

Nākamie jautājumi būs par citu tēmu

E8. Kurš sabiedrībā pazīstams cilvēks par šogad paveikto no Ziemassvētku vecīša būtu pelnījis žagarus?

Lūdzu, norādiet VĀRDU, UZVĀRDU un NODARBOŠANOS!

E9. Un kurš šogad būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu? Lūdzu, norādiet VĀRDU, UZVĀRDU un NODARBOŠANOS!

Atbildes uz jautājumu „Kurš sabiedrībā pazīstams cilvēks par šogad paveikto no Ziemassvētku vecīša būtu pelnījis žagarus?”

	minēšanas biežums %
Solvita Āboltiņa	10.9
Edgars Rinkēvičs	5.1
Nils Ušakovs	4.0
Dzintars Zakis	3.0
Valdis Dombrovskis	2.9
Andris Bērziņš (Valsts prezidents)	2.4
Ilze Vinkle	1.9
Laimdota Straujuma	1.8
Aivars Lembergs	1.3
Jānis Junkurs	1.3
Ingrīda Cīrcene	0.9
Tatjana Ždanoka	0.7
Valdis Zatlers	0.7
Vladimirs Putins	0.6
Visa valdība	0.6
Visa Saeima, deputāti	0.6
Visi politiķi	0.6
Artuss Kaimiņš	0.5
Ingunā Sudraba	0.5
Ainārs Šlesers	0.4
Einars Repše	0.4
Ivars Godmanis	0.4
Jānis Lāčplēsis	0.4
Vladimirs Lindermans	0.3
Aigars Kalvītis	0.3
Imants Kalniņš	0.3
Zolitūdes traģēdijā vainīgie	0.3
Lauris Reiniks	0.2
Raimonds Vējonis	0.2
Andrejs Žagars	0.2
Andris Šķēle	0.2
Augusts Brigmanis	0.2
Baraks Obama	0.2
Ināra Mūrniece	0.2
Inesis Bokis	0.2
Ina Druvieta	0.2
Sarmīte Ēlerte	0.2
Jānis Urbanovičs	0.2
Ar Citadeles pārdošanu saistītie	0.2

Pjotrs Porošenko	0.2
Re&Re ģipšnieki	0.2
Artis Pabriks	0.1
Arturs Krišjānis Kariņš	0.1
Lolita Čigāne	0.1
Intars Busulis	0.1
Žaneta Jaunzeme-Grende	0.1
Alvis Hermanis	0.1
Andris Badūns	0.1
Antra Eizāne	0.1
Arturs Dukulis	0.1
Liene Candy	0.1
Olga Rajecka	0.1
Andrejs Elksniņš	0.1
Raivis Dzintars	0.1
Rihards Kozlovskis	0.1
Uldis Boitmanis	0.1
Didzis Putniņš	0.1
Ainārs Pauņiņš	0.1
Iveta Bērziņa	0.1
Viktors Janukovičs	0.1
Zigurds Blaus	0.1
Uldis Pīlēns	0.1
Sergejs Zaharjans	0.1
Leonīds Loginovs	0.1
Juta Strīke	0.1
Jūlija Timošenko	0.1
Jevgeņijs Pluščenko	0.1
Jānis Grigalūns	0.1
Ēriks Kalnmeiers	0.1
Guntis Blumbergs	0.1
Guntis Ulmanis	0.1
Ieva Plavniece	0.1
Jānis Domburs	0.1
Ingus Zālītis	0.1
Andris Bērziņš (neprecizēts)	0.1
Nerijus Numavičs	0.1
Cita atbilde	0.7
Neviens	2.7
Grūti pateikt	47.5

Atbildes uz jautājumu „Un kurš šogad būtu pelnījis lielāko Ziemassvētku dāvanu?”

	minēšanas biežums %
Nils Ušakovs	9.3
Aivars Lembergs	4.6
Valdis Dombrovskis	4.1
Andris Bērziņš (Valsts prezidents)	3.3
Artuss Kaimiņš	3.1
Raimonds Pauls	3.1
Laimdota Straujuma	2.7
Inguna Sudraba	1.6
Vaira Vīķe-Freiberga	1.5
Edgars Rinkēvičs	1.3
Sandis Ozoliņš	0.9
Ģimene (māte, dēls u.c.)	0.7
Jānis Domburs	0.6
Martins Dukurs	0.6
Alvis Hermanis	0.4
Jānis Peters	0.4
Lauris Reiniks	0.4
Sandra Kalniete	0.4
Renārs Kaupers	0.4
Mārtiņš Brauns	0.4
Dana Reizniece-Ozola	0.3
Es pats/ pati	0.3
Ināra Mūrniece	0.3
Inese Galante	0.3
Mārtiņš Bondars	0.3
Raivis Dzintars	0.3
Vladimirs Putins	0.3
Tomass Dukurs	0.3
Brāļi Šči	0.3
Ineta Radēviča	0.3
Andrejs Mamikins	0.2
Aija Andrejeva	0.2
Augusts Brigmanis	0.2
Ģirts Kesteris	0.2
Intars Busulis	0.2
Kristers Gudļevskis	0.2
Laima Vaikule	0.2
Lato Lapsa	0.2
Olga Dreģe	0.2
Solvita Āboltiņa	0.2
Uldis Sesks	0.2
Regīna Ločmele-Luņova	0.2
Katrīne Pasternaka	0.2
Imants Lancmanis	0.2
Viktors Lapčenko	0.2
Zemgus Girgensons	0.2
Rūta Dimanta	0.2
Jānis Šmēdiņš	0.2
Gunārs Upeniņš	0.2
Andris Bērziņš (Bērnu fonda prezidents)	0.1
Andris Bērziņš (neprecizēts)	0.1
Aleksandrs Mirskis	0.1

Agnese Zeltiņa	0.1
Ainārs Šlesers	0.1
Angela Merkele	0.1
Ernests Gulbis	0.1
Gatis Truksnis	0.1
Inesis Bokis	0.1
Iveta Grigule	0.1
Jānis Dūklavs	0.1
Jānis Stradiņš	0.1
Olga Rajecka	0.1
Tatjana Ždanoka	0.1
Uldis Augulis	0.1
Valdis Zatlers	0.1
Roberts Zile	0.1
Einars Repše	0.1
Rihards Eigims	0.1
Māris Štrombergs	0.1
Marija Naumova	0.1
Māra Zālīte	0.1
Jeļena Prokopčuka	0.1
Aleksandrs Bartaševičs	0.1
Andris Vilks (Nacionālās bibliotēkas direktors)	0.1
Armands Krauze	0.1
Artūrs Skrastiņš	0.1
Valters Krauze	0.1
Raimonds Vējonis	0.1
Ingrīda Circene	0.1
Zbignevs Stankevičs	0.1
Zigmārs Liepiņš	0.1
Jaroslavs Strelčenoks	0.1
Aigars Apinis	0.1
Aigars Grauba	0.1
Aija Barča	0.1
Aija Tūna	0.1
Aira Sedliņa	0.1
Aivars Nalīvaiko	0.1
Andrejs Mežmalis	0.1
Andris Keišs	0.1
Anna Būmane	0.1
Ansis Pūpols	0.1
Arhimandrijs Tihons	0.1
Artis Robežnieks	0.1
Dainis Dukurs	0.1
Zigfrīds Muktupāvels	0.1
Daļa Griņbauskaite	0.1
Daumants Dreiškens	0.1
Dombrovskis (neprecizēts)	0.1
Mārtiņš Pļaviņš	0.1
Anrijs Matīss	0.1
Edgars Lūsiņš	0.1
Gido Kokars	0.1
Gunārs Kūtris	0.1
Gunārs Rubenis	0.1
Guntis Skrastiņš	0.1

Ģirts Jakovļevs	0.1
Ģirts Šolis	0.1
Haralds Burkovskis	0.1
Ilga Kreituse	0.1
Ilga Zuša	0.1
Ilmārs Poikāns	0.1
Ilze Dobeļe	0.1
Ilze Jaunalksne	0.1
Imants Kalniņš	0.1
Inga Bērziņa	0.1
Inga Sprinģe	0.1
Ivo Mazūrs	0.1
Janīna Jalinska	0.1
Jānis Bērziņš (virpotājs)	0.1
Jānis Blūms	0.1
Jānis Lūsis	0.1
Jānis Rimšāns	0.1
Ivars Kalviņš	0.1
Andrejs Ērglis	0.1
Viktors Naglis	0.1
Mairis Briedis	0.1
Mihails Malkiels	0.1
Marcelis Hosa	0.1
Mikēlis Rēdlihs	0.1
Normunds Zušs	0.1
Oļegs Solodovs	0.1
Madara Palameika	0.1
Piotrs Bilinčuks	0.1
Regīna Devīte	0.1
Romans Lācis	0.1
Romāns Vanags	0.1
Boriss un Ināra Teterevi	0.1
Juris Jansons	0.1
Uldis Dumpis	0.1
Viesturs Kairiņš	0.1
Valdis Škutāns	0.1
Viktors Jansons	0.1
Cita atbilde	1.4
Neviens	2.2
Grūti pateikt	41.1

Papildu informācija:

Teika Lapsa

DNB bankas sabiedrisko attiecību vadītāja

Tel. 29161561

E-pasts: teika.lapsa@dnb.lv